

accent

RIV UT
OCH SPARA:
NYKTER
RESEPARLÖR
PÅ SJU
SPRÅK!

UTE I KYLAN

Christels son fick ingen hjälp
mot missbruket

ANNIKA ÖSTBERG

Nu talar hon ut om drogerna,
fängelset och friheten

FÅR VI VARA MED?

Accent har granskat mötet mellan
gammalt och nytt i rörelsen

MYTER

OM CANNABIS

Så försöker legaliseringsivrarna övertyga

Tillsammans kan vi hjälpa fler barn!

Hjälp oss att erbjuda fler människor möjligheten att vara nyktra över julhelgen. Kampanjen vänder sig till mamma, pappa, systrar, morbröder, kusin Bertil och hans pojkvän. Bland andra. Kanske du har någon i din omgivning som vill ta ställning?

Har din förening planerat att samla in ställningstaganden framöver? Använd en surfplatta! Det blir enklare för dig som slipper trixa med listor och även för personen som tagit ställning som då kan få återkoppling på en gång.

Tillsammans kan vi göra skillnad!

www.vitjul.se

14

Missbruk. Cristels tonårsson fastnade i missbruk och ingen hjälp fanns att få. Till slut orkade hon inte längre – och stängde dörren för sin son.

18

Myter. Två delstater i USA har legaliserat cannabis och flera länder har liknande planer. Även i Sverige börjar diskussionen komma. Accent avslöjar sju myter om cannabis och legalisering.

22

Intervjun. Utan drogerna hade Annika Östbergs liv sett annorlunda ut. Efter 28 år i amerikanskt fängelse överlämnades hon till Sverige.

28

Kamratstöd. Verksamhet för tidigare missbrukare har tagit fart inom IOGT-NTO de senaste 15 åren. Accent har tittat närmare på vad som händer i mötet med den traditionella verksamheten.

38

Nykterhet. Att pyssla kan vara en väg in i Nykterhetsrörelsens Scoutförbund. Det tror i alla fall Lotta Nordh, som startat scoutslöjdverksamhet i Nacka.

Forskare rekommenderar inte rödvin | 6

Alzheimers är en av många sjukdomar som rött vin sägs motverka, men att dricka vin för att slippa sjukdomen är inget experter rekommenderar.

Lagrådet sätter käppar i hjulet för folkölskontroll | 7

Regeringen föreslog att kommunerna ska kunna göra kontrollköp av folköl, men nu har förslaget stött på patrull hos Lagrådet.

Fler dör av narkotika | 8

Det är de opiatrelaterade dödsfallen som ökat och det är Stockholms län som svarar för hela ökningen.

Därför synar vi knarkargumenten | 4

LEDARE Allt fler argumenterar för en legalisering av cannabis. Accent har valt att syna argumenten – och hittar en rad myter.

Engagemanget ökar | 46

ORDFÖRANDEN DN:s ledarsida klagade nyligen på ett falnande engagemang i Sverige. Anna Carlstedt påminner om att det inte är sant.

+ Kultur | 42

+ Månadens medlem | 44

+ Korsord | 51

FOTO: MATHIAS LÖVSTRÖM

Chefredaktören.

Pierre Andersson

Striden står här och nu

Vi synar knark-argumenten

I USA legaliserade de två delstaterna Washington och Colorado cannabis för snart ett år sedan. De håller som bäst på att fastställa regler för försäljning och vilka skatter som ska gälla. Cannabis ser ut att bli billigare och mer lättillgänglig där än vad alkohol är i Sverige. Obama och de federala myndigheterna har genom att inte agera i frågan givit sitt godkännande till politiken.

Uruguay och flera andra sydamerikanska länder har liknande planer. Portugal har sedan mer än tio år avkriminaliserat personligt bruk och innehav av små mängder narkotika. FN:s narkotikakonventioner – som har varit ett fundament för den restriktiva narkotikapolitiken globalt – är i gungning.

Här i Sverige har två av våra politiska ungdomsförbund tagit ställning för en legalisering av cannabis. Och tro mig, det rör på sig även inom moderpartierna.

I det här numret granskar vi några av de argument som legaliseringsförespråkarna använder. Och finner att de inte innehåller särskilt mycket substans.

Allt är verkligen inte frid och fröjd med den svenska narkotikapolitiken. Dödligheten är hög och tillgången till vård alldeles för dålig. Men att legalisera är knappast svaret på de problemen.

IOGT-NTO har på ett tydligt sätt valt att prioritera bort narkotikafrågan i de styrdokument som antagits av de senaste kongresserna. Jag tycker att det är djupt olyckligt – striden står här och nu.

Opinion.

SKRIV TILL OSS på accent@iogt.se eller Box 12825, 112 97 Stockholm

FOTO: IOGT SCHWEIZ

Solidaritet i IOGT-familjen

I Vi fick en facebookutmaning av Priska Hauser-Scherer och IOGT i Schweiz. De kunde vinna 8000 euro genom att komma bland de fem första i en nättävling. Tävligen gick ut på att få flest röster för ett bra projekt. IOGT Schweiz har länge stött en skola med 400 barn i Guinea-Bissau. Man har haft en skolbuss som hämtat barn

som bott långt borta. Bussen är slut och en ny skolbuss behövs för att alla barnen ska kunna fortsätta i skolan.

Vi var flera som mobiliserade våra face-bookvänner. Projektet kom trea och får alltså 8000 euro (ca 70 000 kr). Barnen får en ny skolbuss. Solidaritet i IOGT-familjen.

PER-ÅKE ANDERSSON

Kommentarer

Till "Nyktra människor är snyggare" från Accent 8/13:

I Jag håller med om att alkoholen gör människor äldre än de är och därmed enligt ett sätt att se även fulare. Snacka om att exkludera människor när man låter alkoholen härska i jobbsammanhangen. Jag ser fram emot den tid när vi nyktra blir normen och dem som man vill använda i reklam-sammanhang och även som moderatorer på festliga tillställningar.

ANITA VAN DEN BOSCH

I All heder, mycket tacksamt. Enastående tuktigt alkoholen fått sådant fäste så det blivit normen. Att man inte dricker upplevs av alldeles för många som väldigt konstigt.

EN MED SYNPUKTER

Till "Accent vann Journalistikpriset" på accentmagasin.se:

I Grattis. Ett bra val som vinnare, för en bra tidning! Gillar Accent för att den vågar vara provokativ, inte alltid mainstreamad inom sitt profilområde - positivt!

NICKLAS GUSTAFSON, LYSEKIL

Redaktionen. Det är vi som gör Accent.

accent

Accent ges ut av IOGT-NTO.

Pressläggning detta nummer: 11 november
Nästa nummer kommer ut 20 december

Pierre Andersson

Chefredaktör och ansvarig utgivare
08-672 60 51, pierre.andersson@iogt.se

Maria Zaitzewska Rundgren

Featureredaktör, reporter
08-672 60 56, maria.zaitzewska@iogt.se

Eva Ekeröth

Nyhetsreporter
08-672 60 50, eva.ekeroth@iogt.se

Tobias Berving & Fredrik Olsson

ETC Kommunikation
Layout

Bildbehandling Ola Falk **Korrekturläsning** Gunborg Mellegård **Medverkande detta nummer** Jonas Eriksson, Johan Bengtsson, Helena Wannberg, Ron Pyke, Sven Rosell, Adam Haglund. **Adress** Accent, Box 12825, 112 97 Stockholm **Telefon** 08-672 60 50 **Fax** 08-672 60 01

E-post accent@iogt.se **Webbplats** www.accentmagasin.se **IOGT-NTO:s förbundskansli** Tel: 08-672 60 00, Besöksadress: Gammelgårdsvägen 38, Stora Essingen, Stockholm, www.iogt.se **Prenumeration (295 kr/år) och adressändring** Tel: 08-672 60 38, prenumeration@iogt.se, fax: 08-672 60 01

Annonsbokning Pierre Andersson, tel: 08-672 60 51, accent@iogt.se **Tryck** V-TAB, Vimmerby.

Obeställt material Tidningen svarar inte för insända, obeställda texter och bilder samt förbehåller sig rätten att redigera insänt material.

Lagring Allt material i tidningen Accent lagras och kan publiceras elektroniskt. Icke anställda måste meddela eventuellt förbehåll mot sådan lagring och publicering. I princip publiceras inget material med sådant förbehåll.

Taltidning Accent finns även som gratis taltidning. **ISSN** 0345-0406. Medlem i Sveriges Tidskrifter.

SVERIGES
TIDSKRIFTER

Köp idag med 10% rabatt!
Ange rabattkoden **IOGTNT0** i kassan.

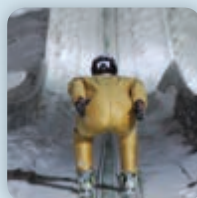
Rabattkoden är giltig på
onlinebeställningar tom.
2013-12-31 och kan ej
kombineras med andra
erbjudanden.

Segway-
äventyr
fr. 250 kr

Våra
upplevelser
upplevs bäst
nyktert!

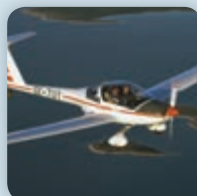
Spabehandlingar
fr. 300 kr

Backhoppning
995 kr

Ubåtsäventyr
fr. 795 kr

Provflyg ett flygplan
fr. 795 kr

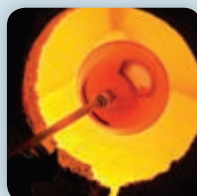
Helikoptertur
fr. 495 kr

Scania Truck Day
2 495 kr

Kryssningar
fr. 740 kr / dag
inkl. helpension

Glasblåsning
fr. 895 kr

★ TRYGG E-HANDEL

upplevelse
present.se™

Heineken satsar på äldre

ALKOHOL Bryggeriet kommer att konsultera konsumenter och experter för att testa tre idéer: öl med tillsatt järn, en ny flaskdesign samt öl med vinsmak, allt för att tilltala den växande gruppen konsumenter över 60. Det rapporterar den brittiska Marketing Week.

Satsningen är en del av Heinekens strategi för att möta den vikande efterfrågan på deras produkter i Västeuropa, som står för 40 procent av Heinekens totala försäljning. Under första halvåret 2013 föll Heinekens intäkter i Västeuropa med hela fem procent.

EVA EKEROTH

Alkohol ökar risken för stroke

ALOHOL En finsk undersökning visar att berusningsdrickande har samband med ökad åderförkalkning hos män som druckit sex drinkar eller fler vid ett och samma tillfälle. Risken för stroke var

förhöjd för de män som hade haft baksmälla minst en gång per år.

Baksmälla ökade risken för stroke oavsett

hur mycket männen druckit. Högst blodtryck och övervikt ökade risken ytterligare.

De som drack stora mängder alkohol mer än två gånger i veckan löpte också ökad risk att dö av stroke.

Studien gjordes på 2 800 män i östra Finland.

EVA EKEROTH

Forskare förordar inte rödvin mot Alzheimers

Alzheimers är en av många sjukdomar som rött vin sägs motverka. Nu har amerikanska forskare hittat en möjlig förklaring, men att dricka vin för att slippa Alzheimers är inget experter rekommenderar.

ALKOHOL Två tredjedelar av Alzheimerspatienterna har ett protein som minskar mängden av ett annat protein som verkar skydda mot Alzheimers. I rödvin finns ett ämne, resveratrol, som får det skyddande proteinet att öka, skriver forskare vid Buck Institute i USA i det senaste numret av tidskriften PNAS.

– Jag tycker att det verkar vara en väldigt intressant studie som i framtiden skulle kunna leda till att man kanske kan utveckla något läkemedel som faktiskt påverkar processen i Alzheimers sjukdom. Det ligger ju långt fram i tiden men det här är ju i alla fall ett bra steg på vägen, säger

Maria Ankarcrone, docent och Alzheimerforskare på Karolinska institutet, institutionen för neurobiologi, vårdvetenskap och samhälle, till Ekot.

Accent kontaktade Maria Ankarcrone för att få veta mera.

Rekommenderar du människor att dricka vin för att skydda sig mot Alzheimers?

– Det finns ingen anledning att rekommendera någon att dricka rödvin för att slippa få Alzheimers. De här försöken har ju bara skett på cellnivå hittills så det är för tidigt att säga om de är överförbara på människor.

Måste man dricka rödvin för att få i sig den skyddande antiox-

idanten eller går det lika bra med vindruvor?

– Vi vet inte om alkohol har något med saken att göra. Oavsett hur det förhåller sig så är det mer troligt att man försöker ta fram ett läkemedel som innehåller antioxidanten resveratrol och ger samma effekt än att man rekommenderar folk att dricka vin. Hur mycket skall man i så fall rekommendera? Ett glas? Hur stort då? Vems är ansvaret om konsumtionen inte stannar där? Risken finns alltid att nackdelarna överväger fördelarna. Det finns säkert andra, mindre riskabla sätt att få i sig antioxidanten, till exempel vindruvor eller ett extrakt.

EVA EKEROTH

Fakta. Resveratrol

Resveratrol är en antioxidant och en växtpolyfenol som bildas av flera olika växter som **ett försvar mot angrepp** av bakterier och svampar. Det återfinns bland annat i skalet på röda vindruvor.

KÄLLA: WIKIPEDIA

FOTO: ISTOCK

Lagrådet sätter käppar i hjulet för folkölskontroll

Regeringen föreslog nyligen en lagändring som gör det möjligt för kommunerna att göra kontrollköp av alkohol igen, men nu har förslaget stött på patroll hos Lagrådet. Det statliga organet vänder sig framför allt mot att kontrollköpen ska kunna ligga till grund för försäljningsförbud.

ALKOHOL I sitt yttrande skriver Lagrådet att ett försäljningsförbud efter kontrollköp av folköl, tobak och receptfria läkemedel som visar på brister hos säljaren inte bör "komma in fråga med hänsyn dels till den sanktionerade regelns vaga utformning, dels till att kontrollköpet inte visar annat än att säljaren underlåtit att kontrollera åldern på någon som faktiskt är över 18 år."

Malin Thorson, ordförande för UNF, anser att det är mycket viktigt att säljare ska kunna beläggas med försäljningsförbud under en

FOTO: ALLIE CAULFIELD

viss tid om de inte kollar åldern.

– Klarar man inte av att inte

sälja till minderåriga så ska man inte sälja alkohol, säger hon.

UNF har länge genomfört kontrollköp i egen regi, och då med minderåriga ungdomar.

– Vi har testat ålderskontrollerna i decennier, och vi har ju sett att de inte fungerar, säger Malin Thorson.

I slutet av 2009 tvingades kommunerna upphöra med sina kontrollköp av folköl, tobak och receptfria läkemedel. Orsaken var att justitieombudsmannen då

konstaterade att kontrollköp är dold myndighetsutövning, och att sådan kräver lagstöd.

De nya lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 mars 2014.

Severin Blomstrand, ledamot av Lagrådet, har ingen uppfattning om huruvida regeringens förslag kommer att gå igenom i oförändrad form eller inte.

– Lagrådets yttranden är inte bindande för regeringen, men yttrandena finns med i regeringens proposition till riksdagen. Det har väl sin betydelse, säger han.

Oavsett hur det blir kommer UNF att fortsätta genomföra kontrollköp i egen regi, enligt Malin Thorson.

– Det är viktigt att vi driver på. Vi kan använda ungdomar under 18 år och visa att även 16-åringar får köpa ut.

JENNY STADIGS

Alkohol sabbar bantningsplaner

ALKOHOL Många som försöker gå ner i vikt sabbar sin diet med alkohol. Det visar en ny undersökning från Storbritannien. Av 1000 tillfrågade bantare medgav hela 81 procent att alkohol påverkar deras förmåga att hålla dieten.

Över 40 procent av de som svarat på undersökningen dricker regelbundet över 1000 kalorier i enbart alkohol under en kväll, 26 procent får i sig en fjärdedel av sitt kaloriintag av alkohol. Enligt Forza supplements, som gjort undersökningen, innehåller ett glas vitt vin 185 kalorier medan en stor starköl innehåller 230 kalorier.

PIERRE ANDERSSON

Svårare för finska spritresenärer

ALKOHOL Finland tar ett litet men ändå konkret kliv mot en restriktivare alkoholpolitik.

Hittills har passagerare kunnat få hjälp med att frakta sina alkoholdrycker från färjan och upp till hamnen. Men det sätter den finländska tullen stopp för med början nu i november.

Det är tillåtet att från Estland till Finland föra

in alkohol för eget bruk. Men tullen konstaterar att en del laster, som med rederiernas hjälp förts i hamn, har varit så stora att det finns anledning att misstänka att de är avsedda för försäljning.

SÖREN VIKTORSSON,
HELSINGFORS

FOTO: FREDRIK RUBENSSON

95%

... av tonårsföräldrarna gillar att få alkoholinformation från samhället visar IQ:s undersökning.

EVA EKEROTH

Systembolaget varnar Vinguiden än en gång

Systembolaget anser att Vinguiden sprider vilseledande reklam och överväger rättsliga åtgärder.

REKLAM I ett pressmeddelande skriver Systembolaget att reklamfilmer som visas i flera TV-kanaler, på Facebook, Youtube och Vinguidens webbplats ger intryck av att de samarbetar med Systembolaget, att Vinguiden har ett eget sortiment av alkoholdrycker och att kundbeställningar görs hos Vinguiden.

I själva verket länkar Vinguiden till Systembolagets beställnings-sortiment och produkterna hämtas i Systembolagets butiker eller levereras av Systembolaget, om köparen så önskar och bor på en ort som har hemleverans.

Systembolaget gör inte reklam

FOTO: VINGUIDEN.COM

för sina varor, men via Vinguiden kan en vinleverantör få sina produkter marknadsförda och länkade till beställningsformuläret på Systembolagets webbplats. Vinguiden får sedan provision på sålda flaskor av leverantören.

– Systembolaget kan inte acceptera att Vinguiden har reklam som ger intryck av att de har ett sam-

arbete med Systembolaget eller av att Systembolaget står bakom deras verksamhet. Reklamen är dessutom sakligt felaktig på flera punkter, säger Systembolagets chefsjurist Malin Sandquist.

Vinguiden får nu ett varningsbrev av Systembolaget innan rättsliga åtgärder vidtas.

FOTO: PRIVAT

Magnus Axelsson

IOGT-NTO-medlem från IOGT-NTO-föreningen 2463 i Lerum som samlade in 32 600 till Världens Barn 2013.

Det är mycket pengar. Hur har du burit dig åt?

– Jag har hållit på hela veckan och har varit ute många timmar varje dag. Jag har sett till att befinna mig utanför butiker och på platser där jag vet att det rör sig mycket folk. Och så är jag bra på att prata med människor. Ibland säger de att de redan har gett, men då brukar jag säga att de kan väl lägga pengar i min bössa också. Och då gör de det.

Hur länge har du samlat in pengar till Världens Barn?

– Sedan 2008. Sammanlagt har jag samlat in 102 000 kronor. Det är en stor summa pengar. Det är jag stolt över.

Varför engagerar du dig i Världens Barn?

– Jag vill känna att jag gör nytta och att jag tycker det känns viktigt att hjälpa behövande barn i andra länder. Det ger en väldigt positiv känsla och det är min största drivkraft. Jag kommer nog aldrig att sluta med det. En annan drivkraft är att det är roligt att möta människor.

Har du själv lagt pengar i din egen bössa?

– Det har jag självklart gjort!

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Ökad narkotika-dödlighet i Sverige

Under 2012 ökade de narkotikarelaterade dödsfallen i Sverige. Det är de opiatrelaterade dödsfallen som ökat och det är Stockholms län som svarar för hela ökningen.

NARKOTIKA Antalet som dör i akut i narkotikarelaterad död i Sverige har ökat ända sedan 1994. Förra året avled 523 personer, vilket är mer än dubbelt så många som 1994. Det visar Anna Fugelstad och Mats Ramstedt i STAD:s nya rapport om narkotikarelaterad dödlighet.

Av de 523 dödsfallen var det 190 som dog av metadon eller Subutex, jämfört med 154 som dog av heroin. Det är tredje året i rad som antalet som dör av heroin är färre än antalet som dör av medicinerna som är tänkta att hjälpa dem.

Stockholms län stod ensam för hela ökningen av antalet döda, från 120 till 166 personer.

– Att Stockholm står för hela ökningen är det mest anmärkningsvärda i årets undersökning, säger Anna Fugelstad till Accent. Och att heroindödsfallen ökat så mycket.

Inte sedan 2001 har så många dött av heroin i Sverige. Då var det 198 personer som dog, vilket var högsta antalet sedan mätningarna började

1994. Så sent som 2010 var siffran nere i 120 döda, men 2011 hade den ökat till 143 och förra året var det alltså 190.

Tittar man bara på Stockholm så dog 166 personer en narkotikarelaterad död under 2012, vilket också är det största antalet sedan 1994.

Anna Fugelstad och Mats Ramstedt konstaterar i rapporten att "den tidigare relativt gynnsamma utvecklingen av narkotikarelaterad dödlighet i Stockholms län tycks ha upphört och är åter klart högre än i övriga landet."

Någon förklaring till ökningen har forskarna inte, men lägre priser och ökad tillgänglighet är sannolika orsaker.

EVA EKEROTH

Journalistikpris till Accent

Accents webbplats tilldelades journalistikpriset på Svenska publishingdagen.

WEBB Webbyrå W4 som byggt Accents webbplats hade nominerat Accent till Svenska publis-

hingpriset i kategorin digitala massmedier. Det priset gick till Dagens Arena. Istället tilldelades Accent journalistikpriset. Motivering: lyder:

"För en lättnavigerad webbplats för alla som vill se nyktert

på ett av våra största samhällsproblem – sakligt, relevant och ambitiöst."

– Det är otroligt kul, säger Pierre Andersson, chefredaktör för Accent. Hela redaktionen har jobbat hårt med det här.

För ett år sedan gjordes accentmagasin.se om. Samtidigt höjdes ambitionsnivån.

– Att Accent finns på webben är viktigt. Där kan vi publicera dagsaktuella nyheter, kommunicera med våra läsare och testa nya format som video och livesändningar. Tanken är att vi ska satsa ännu mer på webben och andra digitala kanaler framöver. Samtidigt som vi fortsätter att utveckla papperstidningen förstås, den är fortfarande viktig och kommer så vara under lång tid framöver.

EVA EKEROTH

FOTO: LENA FISCHER

IOGT-NTO lämnar EU-forum om alkoholfrågor

IOGT-NTO och en rad andra organisationer anser att alkoholindustrin har för stort inflytande över EU:s "Alcohol and Health Forum". De efterlyser en ny organisation som kan bidra till att faktiskt minska de alkoholrelaterade skadorna.

RÖRELSE Active – sobriety, friendship and peace, IOGT-NTO, European Youth Forum och UNF har lämnat forumet.

– The European Alcohol and Health Forum fjärrar sig alltmer från de evidensbaserade metoderna för att komma till rätta med alkoholproblemen och inriktar sig i stället på att stödja självreglering som ett sätt att nå målen, säger Simon Olsson, ordförande

för Active i ett gemensamt pressmeddelande.

IOGT-NTO har länge tyckt att arbetet i forumet är meningslöst. – Vi fattade beslutet efter att ha läst EU-kommissionens utvärdering. Den visar att forumet inte gjort någon skillnad för alkoholskadorna, säger Ella Sjödin, politisk sekreterare med ansvar för EU-frågor på IOGT-NTO, till Accent.

IOGT-NTO var tveksamma till att gå med från början.

– Vi gick med för att se om det skulle ge något. Det var inte meningen att forumet skulle ta fram politiska beslut, men det har kommit att få allt större betydelse. Industrins inflytande är stort och här får de en legitim plattform att använda för att påverka politikerna i EU, säger Ella Sjödin.

EVA EKEROTH

Fakta. The European Alcohol and Health Forum

Forumet grundades av EU-kommissionen 2007 med syfte att implementera EU:s alkoholstrategi. Medlemmar i forumet är allt från nykterhetsorganisationer till organisationer

som företräder industrin och däremellan organisationer för olika berörda yrkesgrupper, som barnmorskor och reklamkare. Även en grupp forskare är knutna till forumet.

Minskad försäljning på Vinmonopolet oroar

NORGE För första gången på 17 år minskar försäljningen på norska Vinmonopolet. Anledningen sågs vara att allt mer alkohol köps utanför Norge.

Norrmän har länge köpt mycket alkohol i Sverige på grund av skillnaden i pris och gränshandeln visar inga tecken på att minska. Dessutom har taxfreeförsäljningen ökat. Monopolets chef, Kai Henriksen, är oroad över utvecklingen.

– Vinmonopolets roll som alkoholpolitiskt instrument är hotad, säger han till Aftenposten. Vi tappar en del av omsättningen av alkohol i Norge och det är en utveckling som inte kan fortsätta.

PIERRE ANDERSSON

Alkohol hindrar brutna ben att läka

ALKOHOL Stora mängder alkohol försämrar benens förmåga till läkning efter en fraktur. Det rapporterar engelska Metro.

– Många frakturer är alkoholrelaterade. Nu vet vi att alkohol också försvårar läkningen. Det är ännu ett skäl varför man inte ska dricka för mycket alkohol, säger doktor Roman Natoli, från Loyola University Medical Center, USA, till Metro.

Försök på möss visar att alkohol hindrar läkningen på flera sätt, främst genom en sämre nybildning av ben, men också för att den benvävnad som bildades var mindre hård än hos de nyktra mössen.

EVA EKEROTH

BILDEN

Alkohol överallt. Ett företag i USA erbjuder nu glass med alkohol i. Under varumärket "Frozen pints" säljs nu olika smaker, alkoholhalten är omkring 3,2 procent.

KOMMENTAREN

Ska vi gå och ta en öl?

Puh, man blir helt matt, det luktar ju nästan bränt från skallen. Rysk grammatik är grymt svår. Nu blir det raka vägen hem och ta en dry martini framför teven, pustar Janne, som går på samma kurs i ryska som jag.

– Jo, grammatiken är grym, verkligen svår, instämmer jag och tänker att själv nöjer jag mig med teven när jag kommer hem. Skönt sätt att koppla av och bort.

– Förresten, säger Janne, medan vi traskar nerför alla trappor och ut på den regnvåta, kvällsmörka gatan. Ska vi inte gå ut och ta en öl allihopar efter sista lektionen i december?

– Jomenvisst, säger jag glatt och tänker att det är ju ett jättebra initiativ. Att gå ut. Och ta en öl. Jag har det på tungan. Att säga: men jag dricker inte öl. Gillar inte öl.

Men jag säger inte det. För ibland pratar man inte. Det blir så krångligt. Jaha, och varför dricker inte du då? Vad ska du dricka då?

Den här jäkla alkoholnormen. Överallt poppar den upp. Det är så självklart att

man går och tar en öl efter jobbet/kursen att ingen ens reagerar eller ifrågasätter. Egentligen behöver det ju inte innebära att man dricker öl, det kan ju faktiskt vara ett sätt att beskriva en viss typ av umgänge. Att ta en öl är kvällsvarianten av att ta en fika. Ungefär. Man måste inte beställa

öl, likväl som man inte måste dricka kaffe och ta en mazarin. Men ändå. När man sedan sitter där tvingas man antagligen motivera varför man inte beställer en stor stark utan en liten svag. Man är liksom lite annorlunda, udda, off. Får undrande ögonkast. Det suger. Jag lär nog ta bilen när det är dags. Då kan jag säga att jag kör.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

I 70 år har KSAN slagits för kvinnoperspektivet

I oktober firade Kvinnoorganisationernas samarbetsråd i alkohol- och narkotikafrågor 70-årsjubileum. Och än behövs organisationen. Flickor och kvinnor är en attraktiv målgrupp för alkohol- och tobaksindustrin.

I RÖRELSE I sitt inledningstal vid 70-årsfirandet sa KSAN:s ordförande Maj-Inger Klingvall att flickor och kvinnor är hårt ansatta av marknadsföring med rosa cigaretter och tjusiga vinboxar. KSAN vill få igång en debatt och göra unga kvinnor uppmärksamma på vad de är utsatta för.

Maj-Inger Klingvall säger till Accent att KSAN:s viktigaste uppgifter de kommande 70 åren är att fokusera på vad alkohol, läkemedel, narkotika och tobak ger för skador på kroppen.

– Vi vill behålla folkhälsoperspektivet så att

många kan enas runt frågorna. Vi ska fortsätta att arbeta med kunskap och information på vårt sätt. Vi går närmare in på människorna med våra material. Nya utmaningar kommer ständigt. Nätdroger är ett nytt område som vi tycker är otäckt. Vi kommer också att fortsätta hitta vägar att samarbeta med andra.

Hon är mest stolt över att KSAN är en organisation som följer med sin tid.

– Vi har lyckats att ständigt vara aktuella, haft förmåga att se framåt och hitta nya angreppssätt, säger hon. Att vi fick EU:s drogpreventionspris 2010 för metodmaterialet Bella international och att vi blev ett av EU:s "top ten stories" 2012 är vi förstås också stolta över. Och inte minst att tre av fyra tjejer säger att de ändrat sitt sätt att dricka efter Bella.

EVA EKEROTH

FOTO: PMATHIAS LÖVSTRÖM

Maj-Inger Klingvall är stolt ordförande för KSAN som kämpar för att unga tjejer ska förstå riskerna med alkohol och tobak.

Bild ur en av filmerna, här med Andreas Ericsson, Mehmet Kaplan och Maj-Lis Lööv.

Här är filmerna som ska välkomna nya medlemmar

Med ett nytt studiematerial bestående av korta filmer vill IOGT-NTO introducera nya medlemmar till organisationen.

I RÖRELSE IOGT-NTO har lanserat ett nytt studiematerial "Välkommen till ditt IOGT-NTO". Målgruppen är främst nya medlemmar som genom materialet ska få

chansen att lära känna sin organisation.

Materialet består av åtta korta filmer där olika medlemmar berättar om organisationen. Filmernas teman är ställningstagandet, verksamheten, historia, organisationen och hur man engagerar sig. Tanken är att man kan lägga upp det som en studiecirkel om totalt fem träffar.

– Filmformatet blir ett helt nytt och mer lättillgängligt sätt att sprida kunskap om IOGT-NTO och vad vi står för, säger Eva Blomqvist, organisationschef på IOGT-NTO.

Hon säger att det här studiematerialet är mycket efterlängtat och efterfrågat av föreningar runt om i landet.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Färre återfall med ADHD-medicin

ADHD Kriminella som får medicin mot sin ADHD återfaller inte lika ofta i missbruk och kriminalitet. Det visar forskare vid Karolinska institutet i en studie på 54 män med ADHD och tungt amfetaminmissbruk som alla var dömda till fängelse. Två veckor innan straffet var avtjänat slumpades männen in i två grupper. Den ena gruppen fick Concerta, en medicin mot ADHD,

medan den andra gruppen fick sockerpiller.

Vid en kontroll 24 veckor senare visade det sig att gruppen som fått medicin inte återfallit i missbruk i samma utsträckning som gruppen

som fått sockerpiller.

– Det är väldigt betydelsefullt, eftersom återfall i kriminalitet ofta är kopplat till själva missbruket i den här gruppen, säger Majja Konstenius vid institutionen för klinisk neurovetenskap vid Karolinska institutet och studiens huvudförfattare, till TT.

Jämfört med tidigare misslyckade försök hade läkemedelsdosen fördubblats i denna studie.

Studien är publicerad i Addiction online i oktober 2013.

EVA EKEROTH

Ryssar dricker mindre

RYSSLAND Ryssarna dricker allt mindre alkohol. De senaste tre åren har konsumtionen sjunkit med 25 procent.

I genomsnitt dricker ryssen nu 13,5 liter ren alkohol per år, jämfört med 18 liter år 2010.

Nedgången tycks bero på den kampanj mot alkohol som lanserades för några år sedan av

president Putin, där stränga lagar stiftats om bland annat minskat öppethållande i butiker, särskilda alkoholförsäljningsställen och höjda priser, till exempel minimipris på vodka.

Inom kort ska också åldersgränsen för inköp höjas från 18 till 21 år.

Kampanjens syfte är att minska alkoholkonsumtionen till hälften fram till år 2020.

DRUGNEWS / BRUCE CLARKE

Alkohol bidrar till irländska självmord

ALKOHOL Irländare hör till dem som dricker mest i Europa. Varje dag dör 90 irländare till följd av alkohol. I hälften av alla självmordsfall har alkohol varit en faktor.

Det redovisades vid the HSE West's Regional Health Forum i Galway nyligen enligt Galway Advertiser.

Ronan Toomey, från hälsodepartementet, konstaterade att berusningsdrickande är ett stort problem på Irland och att det får enorma konsekvenser.

EVA EKEROTH

2ggr

... i minuten utsätts barn som ser fotboll på TV för alkoholreklam.

Opinionen för legalisering växer i USA

CANNABIS Fler och fler amerikaner testar marijuana. Dessutom har användningen av marijuana för medicinskt bruk gjort marijuana-rökning "rumsrent" och motståndet mot legalisering minskar.

År 1969 var 12 procent av amerikanska folket för legalisering och fyra procent hade testat själva, enligt CNN. I år visar en Gallupundersökning att andelen vuxit till fyrtio procent.

– Stödet för legalisering har ökat de senaste sex eller sju åren, säger Peter Reuter, professor vid University of Maryland, till CNN.

Peter Reuter har trettio års erfarenhet av drogpolitisk forskning. Han säger att det blev tydligt att motståndarna blivit färre när de inte lyckades stoppa legaliseringen av marijuana i Washington och Colorado.

– Det var en tydlig signal om att staten inte längre är beredd att föra den här kampen. Vita huset enkelt ha stoppat lagändringarna i Colorado och Washington om de hade velat, säger han.

Även tonen i debatten har ändrats. Sedan 1973 har 16 stater avkriminaliserat innehav för eget bruk och nu rör diskussionen snarare hur beskattningen ska gå till efter en legalisering, hur det ska distribueras och andra detaljer, än om cannabis ska vara förbjudet eller inte.

EVA EKEROTH

"Man får inte göra så här."

Region Skånes ordförande Pia Kinhult (M) som nu meddelar att Region Skånes internrepresentation i fortsättningen ska vara alkoholfri efter SVT:s avslöjande om vidlyftig representation.

Cannabis är det mest utbredda narkotiska preparatet. Det är dock ingen ofarlig drog, särskilt inte för unga vars hjärnor inte är färdigt utvecklade.

Cannabis farligt för unga

Tron att cannabis är en säker drog stämmer inte med vetenskapen – särskilt inte för ungdomar. Forskare vid Montreals universitet och New Yorks Icahn School of Medicine vid Mount Sinai har gått igenom 120 olika studier och summerar att drogen medför särskilt allvarliga risker för unga hjärnor.

CANNABIS Tonåringars hjärnor är sårbara. Cannabis kan medföra senare missbruk och andra långvariga negativa effekter, visar sammanställningen, "Trajectory of adolescent cannabis use on addiction vulnerability" som publicerats i *Neuropharmacology* och *Science Daily*. Forskarna tittade bland annat på om hjärnans biologiska funktioner och de kemiska reaktionerna som inträffar i unga hjärnor när de använder cannabis.

Man tittade också på genetiska och miljömässiga faktorer. Fynden från studierna visar på ett sam-

band mellan cannabis och senare tungt missbruk av andra droger som lett till psykoser, bland annat schizofreni

Forskarna fann också att dessa risker var olika för olika individer och tycks vara korrelerade till ålder, mängd och intensitet av drogen samt genetiska faktorer. Ju tidigare första exponeringen av cannabis sker, desto mer påverkas mental hälsa, utbildningsnivå, kriminalitet och mognadsutveckling.

– Av alla illegala droger är cannabis den som används mest av tonåringar, då många tror att

det medför en minimal risk. Ett växande antal stater har legaliserat drogen och därmed ökat tillgängligheten. De flesta debatter och policies tar inte hänsyn till att tonåringar är en av de mest sårbara grupperna i befolkningen, och inte heller till vetenskapliga data, skriver professor Didier Jutras-Aswad vid the University of Montreal och Yasmin Hurd vid Mount Sinai i en kommentar till studien.

Även om fler systematiska studier behövs för att förstå de långsiktiga effekterna av drogen, visar rapporterna entydigt att cannabis har en långtgående påverkan på de ungas missbruksbeteenden särskilt för vissa sårbara individer, menar forskarna.

Men de noterar också att "bara" cirka en av fyra unga cannabisanvändare utvecklar ett beroende av drogen.

DRUGNEWS/BRUCE CLARKE

Accent söker digitalredaktör

Accent söker en redaktör för accentmagasin.se och andra digitala publiceringsplattformar. Webben och andra digitala plattformar blir allt viktigare för oss och vi söker nu en person som kan hjälpa oss att ta arbetet med dem till nästa nivå.

Vår webbplats accentmagasin.se – som nyligen belönades med Svenska Publishingpriset – blir ditt huvudansvar. Du vässar texter och rubriker, väljer bilder och planerar och samordnar våra publiceringar där. Du ser också till att våra texter sprids på lämpligt sätt i sociala medier. Ibland skriver du kortare nyheter. Du har också ett ansvar för att utveckla sajten och eventuella andra digitala plattformar för Accent på längre sikt.

Kvalifikationer

Du är troligen journalist med god erfarenhet av digital publicering. Du är stilsäker och vet hur man skriver en bra rubrik. Du har känsla för vad som fungerar i sociala medier.

Du har koll på Wordpress som publiceringsplattform. Vi kräver inte att du ska kunna programmera, men lite djupare teknisk kunskap om webbpublicering i allmänhet och Wordpress i synnerhet är ingen nackdel. Självklart har du grundläggande kunskap om SEO och vet hur man fixar till en bild i Photoshop.

Har du erfarenhet av nykterhetsrörelsen eller andra idéburna organisationer är det en merit. Du delar nykterhetsrörelsens värderingar och förväntas vid anställningens start vara medlem i IOGT-NTO.

Villkor

Tjänsten är heltid och inleds med en provanställning på 6 månader. Om vi trivs med varandra omvandlas den till en tillsvidare tjänst. Placeringsorten är Stockholm med arbetsplats på IOGT-NTO:s centrala kansli. Vi hoppas att vi kan börja vårt samarbete så snart som möjligt.

Du är välkommen med din ansökan och CV till accent@iogt.se senast 6/12 där du beskriver ditt intresse för tjänsten, varför du matchar det vi söker samt vad du kan bidra med. Rekrytering kan ske löpande så skicka in din ansökan så snart som möjligt.

Kontaktperson för tjänsten: Chefredaktör Pierre Andersson, pierre.andersson@iogt.se eller 070-593 18 07. Kontaktperson för lokal fackklubb: Ordförande Anders Karlsson, 0733-72 62 33

accent

När Christel Axelssons son var 16 år fick hon reda på att han använde narkotika.

CHRISTEL STÄNGDE UTE SIN KNARKKANDE SON I KYLAN

"Det här är inte så farligt" och "vi får vänta och se" var svaren Christel fick när ene **tonårssonen fastnat i cannabismissbruk**. En kall vinterdag orkade hon inte längre. Hon vägrade öppna dörren för sin son.

TEXT **SVEN ROSELL** FOTO **ADAM HAGLUND**

I tio år har Christel Axelsson i Malmö pendlat mellan hopp och förtvivlan över sin ene sons drogmissbruk. Hon har tre barn, två söner och en dotter. Det skiljer drygt ett år mellan sönerna medan dottern är betydligt äldre. Sedan sönerna var små har hon tagit hand om barnen ensam.

En dag blev hon och hennes då 16-årige son kallad till skolan för samtal. Han hade stor frånvaro och gymnasieskolan ville veta varför. Frånvaron kom som en chock för henne eftersom sonen alltid varit ambitiös i grundskolan. Christel svarade ja på frågan om hon accepterade att urinprov skulle tas på sonen.

– Det var en lättnad för mig att godkänna det. Men han erkände att han rökte hasch så det gjordes inget urinprov.

Följden blev att han stängdes av från

yrkesutbildningen han gick på. Avstängningen skulle gälla tills han blev drogfri. Christel är kritisk till att skolan inte gjorde mer. Han var omyndig. I ett slag förlorade hon och familjen bidragsförskottet, studiebidraget och en del av bostadsbidraget.

– Någonstans hade jag kanske anat det, men man vill inte tro det. Om det var sant förstod jag att vi kommer att få ett helvete. Jag visste det redan då, mer naiv och blåögd var jag inte. Det här blir svårt, här finns ingen quick fix, säger Christel eftertänksamt.

Det har gått tio år sedan dess. Så här efteråt förstår hon att sonens umgängeskrets hängde ihop med cannabisrökandet. Men några tydliga förändringar såg hon

inte hos sonen och hon är glad att skolan slog larm.

– Jag trodde i min enfald att nu kommer jag få hjälp. Jag och min son. En anmälan gick ju också till socialförvaltningen i det läget.

En lång rad tuffa år följde för Christel och den yngre sonen.

– Det var samtal hit och dit. "Det här är väl inte så farligt", sa de på socialförvaltningen. "Han har väl inte så stora problem". Han såg ju bra ut och var snyggt klädd. Talför.

Sonen skulle gå på samtal och det gjorde han på flera olika ställen.

– Jag trodde inte att de som jobbar med missbrukare var så lättlurade. Jag kan inte förstå att de tror blint på ungdomen. De gör ju allt för att kunna fortsätta missbruka. Ljuger och duperar.

Christel blev osams med tjänstemännen på socialförvaltningen. Hon ville att sonen skulle in på behandling omedelbart men fick inget stöd för det. Då var han ännu omyndig. Hon tyckte inte att det

"Jag trodde i min enfald att nu kommer jag få hjälp."

CHRISTEL AXELSSON

Hennes son lurade av henne mycket pengar de första åren. Till slut började hon sova med plånboken under huvudkudden.

gick att kommunicera med socialsekreterarna. Sonen hade blivit extremt mager, men tjänstemännen höll inte med. De ville avvakta.

– Jag tror på tidiga insatser. Man måste ta tag i dem på en gång.

Det gick så långt att hon överlät all kontakt med socialförvaltningen till en bekant som är jurist.

Sonen började utebli från de avtalade mötena med socialsekreterarna. Två gånger sökte de honom i hemmet men han öppnade inte. Då gick det fort. Han placerades på behandlingshem där han tillbringade ett halvår. Under tiden blev han myndig.

De första åren lurade sonen till sig mycket pengar av sin mamma. Och pengar försvann. Hon vågade inte lämna kvar värdesaker hemma. Plånboken sov hon med under huvudkudden.

Efter behandlingshemmet bodde sonen inte hemma, men han kom ofta dit för att ringa, duscha, tvätta, byta kläder och be om pengar. Han ringde på och släpptes in

även om det var mitt i natten. Christel ville inte släppa in honom, men gjorde det ändå.

– Ja, och så bor man i ett hyreshus med massor med grannar ... Och ungen står nere på gatan och galer på morsan. Hur kul är det?

Christel kom så småningom i kontakt med FMN, Föräldraföreningen mot narkotika, och fick möjlighet att prata med någon. Hon kände att sammanbrottet var nära och hade även självmordstankar. Frågan var hur hon skulle bli kvitt sonen som slagit tillvaron i spillror. Men innerst inne kände hon att hon måste orka för den yngste sonens skull. Dottern var gift och hade familj.

– Oron åter upp en. Jag var orolig för alla ljud, för allt. Jag fick jättemycket värk i hela kroppen. Överallt. Jag kunde inte sova, var trött jämt.

Hon lovordar FMN för att de alltid ställt upp för samtal på direkten. Föräldrar är alltid välkomna utan väntetid. Socialförvaltningen arbetar på tok för långsamt.

Första behandlingshemmet fungerade dåligt, anser hon. Det fanns inga tydliga

regler och när sonen kom ut efter ett halvår höll han fortfarande på med sitt missbruk.

Därefter blev han placerad på ett privat behandlingshem med strikta förhållningsregler. Han fick en lägenhet på villkor att han gick med på att släppa in personal som dök upp oannonserat för att ta urinprov. Den som lyckas vara drogfri i ett år övertar lägenhetskонтрактet efter behandlingshemmet.

Under den perioden var sonen drogfri i drygt två år, men sedan började han missbruka igen.

– Jag vet inte varför. Ett flyktbeteende kanske. Men han umgicks fortfarande med folk i missbrukarkretsarna, säger Christel med en suck.

Under åren som följde blev situationen värre. Huvuddrogen var cannabis men han tog även andra droger och umgicks med personer som höll på med grov kriminalitet.

– Han var inte längre någon liten tonårsskille. Han bodde inte hemma hos mig.

"Jag skulle stängt dörren mycket tidigare."

CHRISTEL AXELSSON

Nu handlade det om stora pengar. Han blev skyldig väldigt stora summor.

Ibland dök han upp hemma hos Christel. Men hon kände sig inte bekväm med att ha honom där eftersom han kunde vara obehaglig. Det blev ofta bråk mellan mamma och son.

– En kväll på vintern för tre år sedan fick jag nog. Jag stängde dörren för min egen son. Det var tjugo minusgrader ute, han hade ingenstans att bo och hade bara de kläder han stod och gick i.

Under fyra dagar höll sonen till i trappuppgången. Upplevelsen var svår för Christel. Men samtidigt är hon övertygad om att hon gjorde rätt. Hon såg ingen annan utväg och kände stor lättnad för att hon inte släppte in honom. Efter fyra dagar försvann han.

– Då hade min yngste son det fruktansvärt svårt. Han var rädd för att storebror skulle slå sig in genom dörren. Vi tände inte i lägenheten och låtsades att vi inte fanns.

Grannarna visade stor förståelse för turbulensen. Christel har varit öppen med det som hänt även på skolan där hon jobbar som elevassistent. Av omgivningen har hon bara mött sympatier. På FMN hade hon hört att det enda som hjälper är att inte släppa in sitt barn så länge missbruket pågår. I dag anser hon att det är den enda utvägen.

– Jag skulle stängt dörren mycket tidigare. Men nu förstår jag att man inte gör en sådan sak förrän när man klarar av det. På samma gång är jag ledsen för att jag

hamnat i en sådan situation att det blev nödvändigt.

När sonen blev drogfri och flyttade hemifrån för gott sov Christel i tre veckor. Hon blev rejält sjuk för första gången på flera år. Men värken och tröttheten försvann. Hon går i samtal för att bearbeta sorgen efter det som hänt under de tio åren. Särskilt svårt har det varit att bearbeta känslorna efter den gången hon inte släppte in sin son.

Den yngste sonen och Christel träffas mycket. Hon menar att det är ett sätt för dem att läka det som hänt och att ta igen det som saknades tidigare. De höll ihop för att överleva under de kaotiska åren och den sammanhållningen lever vidare.

Den äldre sonen har varit drogfri i ett och ett halvt år. Han bor på annan ort, jobbar och har läst in gymnasiekompetens. Christel har bra kontakt med honom. Hans flickvän har betytt mycket för att han nu är drogfri. Hon har ställt krav på honom. Någon behandling mot missbruket har han inte genomgått. ■

Två delstater i USA har legaliserat marijuana och även i Sverige höjs röster för att cannabis bör bli lagligt. **Accent har synat debatten** och hittar en hel del myter.

TEXT **PIERRE ANDERSSON**

1 "Men cannabis och marijuana är ju inte så farligt"

Ett vanligt argument är att "ingen har dött av en överdos av cannabis" – och det kan mycket väl stämma. Men det gör inte drogen ofarlig.

Forskning visar på tydliga samband mellan cannabis och kognitiva skador (minne, intelligens, förmågan att ta initiativ etc). I vissa fall går skadorna tillbaka om man slutar använda cannabis, men börjar man som ung verkar skadorna bli permanenta.

Det finns också många studier som tyder på ett samband mellan cannabis och schizofreni, bland annat **en studie på svenska värnpliktiga** som sedan följdes upp i 27-årsåldern. Forskare har också noterat att det finns en tydlig så kallad samsjuklighet mellan cannabismissbruk och en rad olika psykiska störningar: depression, manodepressiv sjukdom, panikångest, olika personlighetsstörningar etc.

Dessutom är även måttliga, enstaka doser förknippade med störningar av både kognitiv och motorisk förmåga. Det gör att risken för olyckor, inte minst i trafiken, ökar kraftigt.

Statistik från Colorado i USA visar på en tydlig ökning av antalet cannabisrelaterade dödsfall i trafiken sedan man införde liberalare regler kring så kallad medicinsk marijuana. Allt talar för en fortsatt ökning efter den legalisering som infördes tidigare i år.

I studier med piloter har man kunnat se att de haft en tydligt sänkt förmåga att göra sitt jobb ända upp till 24 timmar efter intag av en måttlig dos cannabis.

2 "Cannabis är inte beroendeframkallande"

Enligt NIH, USA:s nationella hälsoinstitut, blir en av sex som använder marijuana beroende. Siffran var något lägre förr, men i takt med att drogen har blivit starkare genom växtförädling (i genomsnitt är den marijuana som säljs i USA omkring 5-6 gånger starkare än den som fanns på 1960- och 1970-talen) har också de beroendeskapande egenskaperna förändrats. En liknande utveckling kan ses för den cannabis som säljs i Europa.

En stor del av de existerande vetenskapliga rapporterna om cannabis gjordes i USA under 1960- och 1970-talen då de som använde cannabis ofta rökte marijuana med en THC-halt på 0,5-3 procent. Idag är plantorna **betydligt starkare** (upp till 20 procent), tidiga studier har därför ett begränsat värde.

3 "Men hallå, cannabis och marijuana är ju medicin"

Det råder ingen tvekan om att cannabisplantan innehåller substanser som kan lindra smärta eller hjälpa människor med olika sjukdomstillstånd. Men det samma gäller en hel rad narkotiska preparat – och är inget argument för legalisering. Det går utmärkt att utvinna preparaten och göra mediciner av dem, vilket i sig inte kräver någon lättnad av lagstiftningen kring cannabis alls.

(Redan idag finns ett antal sådana mediciner som kommer från cannabis, men som **lindrar och behandlar** utan berusande effekter.)

MYTER OM CANNABIS OCH LEGALISERING

Fakta. Cannabis

Cannabis är ett samlingsnamn för **marijuana, hasch och hascholja**. Det kommer från en hampväxt som heter Cannabis Sativa. Cannabis består av över 400 kemiska substanser, varav 60-80 är psykoaktiva och påverkar psyket. En av cannabinoiderna förkortas THC (delta-9 tetrahydrocannabinol). THC-halten används ofta som ett mått på styrkan i cannabis.

De **vanligaste formerna** av cannabis i Sverige är hasch och marijuana. Hasch framställs av den kåda som utsöndras av hampan som pressas samman till kakor. Hasch säljs i småbitar och färgen varierar från ljus brunt till nästan svart. Marijuana är växtens torkade blomställningar och toppskott, ibland också blad och delar av stammen.

5 "Cannabis är inte värre än alkohol – och borde därför legaliseras"

Det är svårt att jämföra två droger, men låt oss säga att det första ledet i påståendet är sant. Är det ett bra argument för legalisering?

Bara om man inte vet hur mycket skador den enda legala drogen vi har – alkoholen – orsakar i samhället varje år. Att lägga till ytterligare en laglig och **socialt accepterad drog** skulle bara göra att problemen ökade. Fler berusade som måste tas om hand, fler bilolyckor, fler barn som måste växa upp med föräldrar som röker på.

Sambanden mellan tillgänglighet, konsumtion och skadenivå är väl kända för alkohol – och inget talar för att mekanismerna är annorlunda för cannabis. Och det finns få saker som innebär en så stor ökning av tillgänglighet som att legalisera.

Fakta. Vad är legalisering och avkriminalisering?

De två begreppen blandas ibland ihop i debatten. När man talar om legalisering menar man att drogen ska få **odlas, säljas och konsumeras** lagligt. Inte sällan med vissa restriktioner kring tillgänglighet, åldersgränser och så vidare.

De som förespråkar en avkriminalisering menar att själva bruket av narkotika inte ska vara straffbart – ofta med argumentet att narkotikamissbrukare behöver vård snarare än straff. I Sverige kriminaliserades bruket av narkotika 1988.

4 "Att det är förbjudet att röka på gör att en massa människor hamnar i fängelse. Kolla bara på USA!"

USA har världens största antal fångar som i relation till befolkningens mängden, och många har narkotikarelaterade straff. Detta framförs inte sällan som ett argument för avkriminalisering eller legalisering.

I själva verket är det dock bara 0,3 procent av fångarna i USA sitter inne för att ha rökt marijuana.

MYTER OM CANNABIS OCH LEGALISERING

6 "Men titta på Portugal, de har ju legaliserat och problemen minskar!"

För det första handlar det inte om någon legalisering, narkotika är i högsta grad förbjudet i Portugal.

År 2001 avkriminaliserade dock Portugal bruk och innehav av mindre mängder narkotika. Exemplet lyfts ofta fram i debatten som en ny typ av narkotikapolitik som fungerar bättre – inte minst efter en utvärdering av politiken som togs fram av drogliberala Cato Institute i USA 2009.

I själva verket är resultaten minst sagt tvetydiga. I samband med avkriminaliseringen tredubblade landet budgeten för vård, behandling och utbildning inom narkotikaområdet – något som kan förklara en stor del av de positiva effekter man sett.

João Goulão, nationell narkotikasamordnare i Portugal och mannen bakom reformen, var inne på samma linje när Accent intervjuade honom 2011.

– De goda resultaten beror på hela paketet med utökad vård och prevention. Det finns **inget orsakssamband** mellan avkriminalisering och minskade problem.

Det är också viktigt att påpeka att avkriminaliseringen inte är villkorlös. Den som påträffas med små mängder narkotika ställs inom 72 timmar inför en "beroendekommission", bestående av läkare, socialarbetare och polis. Målet här är att personen ska få den hjälp denne behöver, men den som åker fast flera gånger kan komma att straffas på olika sätt.

Det finns statistik som ger anledning till oro. Den **narkotikarelaterade dödligheten** i Portugal mer än halverades mellan 1999 och 2003 (från 369 fall till 152), men var 2007 uppe i 314 fall igen.

De första åren kunde man se att färre unga provade narkotika, en trend som dock vänt tillbaka till en ökning sedan 2010. Statistiken visar också att en allt större del av den totala befolkningen någon gång använt narkotika.

7 "Se på förbudstiden i USA – det funkade inte för alkohol"

Förbudstiden i USA är vida omskriven och dramatiserad. Många ser åren av totalförbud som ett stort misslyckande. Spriten flödade trots förbuden och den enda konkreta effekten blev framväxten av maffian och den organiserade brottsligheten.

Verkligheten såg dock lite annorlunda ut. Sant är att hela systemet kring förbudet, och kontrollerna av det, präglades av korruption. Man avsatte inte särskilt stora resurser för att bekämpa den illegala handeln och den speciella poliskår som infördes för ändamålet var i allmänhet **dåligt utbildad** och rustad.

Trots detta fick förbudet mycket tydliga effekter på alkoholkonsumtionen och på folkhälsan. Konsumtionen sjönk kraftigt till omkring 3,7 liter ren alkohol per person och år och faktum är att det dröjde ända till 1970-talet innan man i USA var tillbaka på samma konsumtionsnivå som innan förbudstiden.

Fakta. De vill legalisera eller avkriminalisera

Mest omtalat just nu är legaliseringen av marijuana i USA:s delstater Washington och Colorado. I båda fallen är drogen legaliserad sedan början av 2013. Vilka **regler, skatter** och så vidare som ska gälla för försäljningen är dock inte klara än.

I Latinamerika överväger ett antal stater en avkriminalisering för att stävja knarkkartellerna.

I Sverige har Centerpartiets Ungdomsförbund ställt sig bakom ett krav på legalisering av cannabis och vill att drogen ska jämföras med alkohol och **säljas på Systembolaget**.

Liberala Ungdomsförbundet är inne på en liknande linje. De vill att cannabis ska legaliseras och att bruket av all annan narkotika ska avkriminaliseras.

Köp årets varmaste julklapp

Alla barn borde få uppleva det magiska med julen.

Den här filten värmer mer än bara dig och den bidrar till att fler barn får en Vit Jul.

Filten är en kvalitetspläd i 100% ekologisk lammull från Klippans yllefabrik.

Pläden säljs på www.vitjul.se/webshop

VILL DU LEDA IOGT-NTO TILL VALVINST?

Ordet leda kan betyda både att driva på och att ha förmågan att föra vidare och dela med sig. De kvaliteterna tillsammans med en gedigen kunskap om svensk alkoholpolitik får du om du går IOGT-NTO:s topputbildning inför valrörelsen.

Vi söker dig som...

- vill lägga stort fokus på aktivt och praktiskt alkoholpolitiskt arbete på hemmaplan
- vill ha spjutspetskompetens inom våra viktigaste alkoholpolitiska frågor
- söker kunskap om hur du kan arbeta med effektivt påverkansarbete på bästa sätt
- har intresse och ett engagemang kring frågorna

Kursen genomförs i 3 steg under 2014

21–23/2, 8–10/4 (tis kväll–tors em) och 29/6–6/7

Vad får du?

Du får en påkostad topputbildning av högsta kvalitet, experthjälp med påverkansarbete och en fullmatad vecka i Almedalen. Kursen är givande och utvecklande, spännande och söt.

Vad förväntas du ge?

Din tid och ditt engagemang under, mellan och efter träffarna.

Pris: 1000 kr för hela kursen inkl mat, resa, boende och material.

Ansök via formulär på iogt.se senast den 10 december.

Besked om antagning lämnas före jul.

"Jag har släppt taget om det som hände
och om min skuld" säger Annika Östberg.

ANNIKA ÖSTBERG SER LJUSET I DET SVARTA

Utan drogerna hade Annika Östbergs liv förmodligen sett helt annorlunda ut. Men nu blev det som det blev. 1981 åkte hon fast för delaktighet i ett dubbelmord i Kalifornien. Efter 28 år i amerikanskt fängelse överlämnades hon till Sverige. I dag är hon **en fri kvinna och har förlåtit sig själv.**

TEXT MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN FOTO JONAS ERIKSSON

Annika Östberg har haft en hektisk höst. I oktober kom hon ut med sin nya bok "Se ljuset i det svarta", som handlar om livet efter frigivningen 2011. Det är inte svårt att förstå att intresset är stort för denna snart 60-åriga svenska som har tillbringat halva livet bakom lås och bom 28 år i amerikanskt fängelse och två år i svenskt. Hennes historia är unik i ett svenskt perspektiv och hon delar gärna med sig av sina erfarenheter.

Hennes farhågor om att livet efter återkomsten till hemlandet skulle bli ensamt och så ekonomiskt svårt att hon skulle tvingas leva på bidrag kom på skam. I dag är hon självförsörjande som föreläsare och författare, bor i ett eget hus utanför Söderhamn och är lycklig ägare till golden retrievern Tasha, två år.

Livet känns ganska fint, tycker hon. Hon har ett gott socialt nätverk, även om hon bara har ett fåtal riktigt nära vänner. Hon har kontakt med sin mamma, om än komplicerad. Mamman ger sig själv skulden för att dotterns liv blev som det blev, medan Annika själv har gått vidare.

– Jag har en stark integritet och släp-

**"Lycka för mig är att kunna välja
åt vilket håll jag ska gå."**

ANNIKA ÖSTBERG

per inte vem som helst inpå livet. Där är jag nog väldigt svensk, säger hon med ett leende och berättar att hon numera har funnit en ro och en harmoni i tillvaron som hon aldrig tidigare har känt. Kanske beror det på hennes gudstro. Kanske på att hon i dag förmår se ljuset i det svarta.

– Jag är tacksam över att få vakna upp på morgonen och känna Tashas fuktiga nos mot min hand och veta att hon kommer att stanna hos mig. Jag behöver aldrig lämna henne ifrån mig, säger Annika, som i fängelset i USA bland annat arbetade med att träna handikapphundar. Hundar som hon förstås – när de var färdigtränade och redo att arbeta – var tvungen att släppa ifrån sig.

– Lycka för mig är att kunna välja åt vilket håll jag ska gå. Lycka är att kunna ta långa promenader i skogen med Tasha och att verkligen ta vara på dagen. Är det

något som livet har lärt mig så är det att aldrig ta något för givet, säger hon med en mjukhet i rösten som vackert kontrasterar hennes ganska tuffa yttre.

Hon berättar att hon äntligen har släppt taget om det som hände och om sin skuld. Under alla år anklagade hon sig själv. Nu har hon förlåtit sig själv. Men det har varit en lång och svår process.

– När jag har förstått att andra har förlåtit mig har det blivit lättare att förlåta mig själv. Jag inser ju att det inte var mitt beslut att avlossa de där skotten, det var min pojkvåns beslut, säger hon och gör en paus.

Hon har berättat om det som hände hundratals gånger. Händelseförloppet som 1981 förändrade hela hennes liv bär hon alltid med sig.

Ett bråk om pengar slutade i ett mord

Livet inne på anstalten var också ett liv, om än annorlunda, säger Annika Östberg.

"Mamma trodde väl att hon skulle ge mig den amerikanska drömmen."

ANNIKA ÖSTBERG

på en restaurangägare. Annikas pojkvän, som var langare och kokainmissbrukare, höll i vapnet. Paret flydde från mordplatsen i bil. Målet var att träffa Annikas son som bodde hos sin pappa. På vägen fick de punktering och blev stoppade av en polis, som också han sköts ihjäl av pojkvännen.

Paret flydde vidare, nu i en stulen polisbil, men åkte till sist fast. Annika dömdes till mellan 25 år och livstid för mordet. Pojkvännen begick självmord sju månader senare.

Vid tiden för mordet var Annika fast i ett tungt heroinmissbruk. Tretton år gammal

provade hon droger för första gången. Två år tidigare hade hon som storögd 11-åring landat i USA, efter att hennes mamma träffat en rik amerikan och bestämt sig för att emigrera. Året var 1965 och USA sågs som det blomstrande landet i väst där alla drömmar kunde gå i uppfyllelse.

– Mamma trodde väl att hon skulle ge mig den amerikanska drömmen, att jag skulle få ett bra liv i USA. I stället blev det tvärtom. Jag vantrivdes och kom inte alls överens med min styvfar, säger Annika Östberg, som när hon var tretton rymde hemifrån och hamnade i Kalifornien. Tre år senare födde hon sonen Sven och levde under några år ett vanligt, amerikanskt förortsliv med man och barn, innan drogerna tog över och allt gick utför.

Under tjugo år missbrukade hon av och till – mest heroin – för att 1989 slutligen bli drogfri.

– Jag försökte sluta många gånger, men började alltid missbruka igen. När min son omkom i en bilolycka 1985 hade jag varit drogfri i flera år. Chocken och sorgen gjorde att jag tog ett återfall och det var först efter ännu en månad i isoleringscell som jag på allvar fick nog av drogerna. Då nådde jag min absoluta botten, säger Annika som efter de 30 dagarna i isolering var avgiftad. Hjälp att komma vidare i sin drogfrihet fick hon av Anonyma Narkomaner, ett tolvstegsprogram för narkotikamissbrukare.

Det är ingen självklarhet att få drog-rehabilitering i amerikanska fängelser. Däremot är anstalterna tvungna att ge internerna möjlighet att bli drogfria om de vill. Kvinnorna i fängelset fick dock kämpa hårt för att få hjälp av Anonyma Narkomaner, som skickade in personal

Annika Östberg tror på människans
inneboende godhet. Trots allt.

"Här i Sverige känner jag att jag hör hemma och det är en helt fantastisk känsla."

ANNIKA ÖSTBERG

som gav internerna litteratur och struktur för att kunna genomföra programmet.

Att tillgången på droger inne på fängelserna är stor gör förstås inte saken lättare. Men Annika lyckades hålla sig ifrån drogerna och de missbrukare som hon tidigare hängde med. Hon var fast besluten att bli drogfri – och lyckades.

– Men det var en lång process och en osäker tid, säger hon sakta och berättar om den nya gemenskap hon fann med de kvinnor som inte använde droger.

Den gemenskapen saknar hon än i dag.

– När jag släpptes kände jag mig väldigt ensam. Inte så att jag hade velat vara kvar inne i fängelset, men jag saknar närheten till de andra fångarna. Det blir väldigt speciella och tajta band när man delar samma utsatta situation och underläge. Vi stötade varandra mycket. Vänskapsbanden är de vackraste minnen jag bär med mig

från fängelsetiden, säger Annika, som fortfarande håller kontakten med några av kvinnorna. Men hon vet att hon aldrig kommer att se dem igen. Hon kan aldrig mer sätta sig fot i USA.

När hon ser tillbaka på åren i amerikanskt fängelse gör hon det utan bitterhet. Många skulle säga att alla åren som inlåst är bortkastade. Ett bortkastat liv. Men så ser inte Annika på saken.

– Jag har haft ett fullödigt, värdefullt, men annorlunda liv. Jag har gjort karriär som sekreterare och inom köket på fängelset. Jag har firat födelsedagar och jag har varit förälskad. Jag har gjort det mesta som de flesta andra, bara det att jag varit inlåst. Det kan jag inte vara bitter över, jag har accepterat att så blev mitt liv, och jag är trots allt tacksam över de erfarenheter jag har fått och allt jag har lärt mig, säger Annika.

Hon har förstås också haft nattsvarta stunder under åren i fängelset och har flera gånger varit nära att ta sitt liv. Men i sista stund har något hänt som har gjort att hon har tänkt om och kämpat lite till.

– Det var som tecken från ovan. Jag tänkte att livet är kanske ändå värt att leva. Men jag har inte alltid varit stark, säger Annika, som samma sekund hon satte foten på svensk mark 2009 kände att nu är mardrömmen äntligen över. Jag är hemma. Att hon skulle sitta av ytterligare två år på Hinseberg såg hon som en bagatell i sammanhanget. Hon har fått utstå en del spe för att hon anser att svenska fängelser är som hotell jämfört med de amerikanska.

– Men så är det! I USA finns exempelvis inga permissioner och 2000 fångar tvingas dagtid vistas på samma utrymme. Hie-

rarkier uppstår och man tvingas kämpa för sin överlevnad. Man tappar kontakten med omvärlden och tappar sin förmåga att drömma och det är förgörande för en människa. I svenska fängelser är målet att fångarna ska beredas möjlighet att leva ett vanligt liv när de kommer ut och vården syftar till att hjälpa och stötta. I USA får man 200 dollar när man släpps och sedan får man klara sig själv. Den som inte har en familj därute hamnar snart i kriminalitet igen, konstaterar Annika.

Hemma har alltid varit Sverige för henne. Hon säger att hon aldrig riktigt har passat in i USA. Visst, amerikaner är glada och pratsamma, men det är bara en yta.

– Här i Sverige känner jag att jag hör hemma och det är en helt fantastisk känsla. Först när jag kom hit insåg jag hur tungt jag hade haft det, hur jag hade lidit. Men jag hade vant mig vid att det var så, säger Annika, som inte nog kan poängtera hur bra hon tycker vi har det i Sverige – trots att det är ett annat land i dag än när hon lämnade.

– Välfärden har nedmonterats på ett brutalt sätt, Sverige har blivit som ett litet USA, kapitalistiskt och med alldeles för hårda privatiseringar. Men trots det behöver ingen gå hungrig i det här landet, det finns ett skyddsnät och det ska vi vara tacksamma för, säger Annika, som i möjligaste mån försöker leva i nuet. Inte älta det som varit och inte förlora sig i ett hypotetiskt "sedan".

– Jag tar mig tid och njuter av dagen och är mån om säga till människor jag tycker om att jag tänker på dem. Små saker kan förändra, små ord kan betyda mycket. Jag har sett mycket ondska, men jag tror på människans inneboende godhet. ■

Fakta. Annika Östberg

Namn: Annika Östberg

Ålder: 59

Bor: I ett hus i Söderhamn med hunden Tasha

Gör: Föreläsare och författare. Har skrivit böckerna "Ögonblick som förändrar livet" (Ekerlids) 2010, samt "Se ljuset i det svarta" (Ekerlids) 2013.

Bakgrund: Kom som 11-åring till USA med sin mamma. Rymde hemifrån som 13-åring och började missbruka droger. 1981 dömdes hon för två mord, trots att det var hennes pojkvän som höll i vapnet. Hon satt 28 år i amerikanskt fängelse innan hon 2008 överlämnades till Sverige. Sedan 2011 lever hon i frihet.

KONSTEN ATT RESA NYKTERT

Vintern är här och många svenskar söker värmen på annat håll. Kanske även du? Accent tipsar om **hur du beställer alkoholfritt** – på sju olika språk.

TEXT **MARIA ZAITZEWSKY** ÖVERSÄTTNING TILL THAI **JOHAN BENGTSSON**

Jag dricker inte alkohol

Engelska: I don't drink alcohol.

Franska: Je ne bois pas alcool. (shö nö boa pa alkohol)

Spanska: No tomo alcohol. (nä tåmål alkohol)

Italienska: Non bevo alcool. (nån bevo alkohol)

Finska: Minä en juo alkoholia.

Ryska: Ja ne potrebliaio alkohol

Grekiska: Den pino alkohol.

Thai: *Man:* Phom mai duem alcohol krap.

Kvinna: Dichan mai duem alcohol ka

Hej, serverer ni alkoholfria drycker?

Engelska: Hello! Do you serve non-alcoholic beverages?

Franska: Bonjour! Est-ce vous avez des boissons non-alcoolisées? (bånschor! Eskö vosavé de boasson nånalkoholisé?)

Spanska: Buenos días! Tienen, por favor, bebidas non alcoholicas? (Boenos días! Tjenen pår favår bebidas nån alkoholikas?)

Italienska: Buongiorno! Prego, servono bevande analcoliche? (Boåndjorno! Pregå, sérvono bevånde analkólíke?)

Finska: Hei! Tarjoatteko alkoholittomia juomia?

Ryska: Sdrastvoitje! O vac yest bisalkogolnie napitki?

Grekiska: Geia sas. Servirete pota horis alkohol?

Thai: *Man:* Mee krueng duem tee mai mee alcohol mhai krap. *Kvinna:* Mee krueng duem tee mai mee alcohol mhai ka.

Skulle jag kunna få en alkoholfri öl, tack!

Engelska: Can I have a non-alcoholic beer, please?

Franska: Est-ce que vous pouvez me donner une bière non-alcoolisée, s'il vous plait? (Eskö vo pové mö donné yn bjär nånalkoholisé, sill vo plå?)

Spanska: Me trae una cerveza non alcoholica, por favor? (me traj ona servesa nån alkoholika, pår favår?)

Italienska: Prego, mi da una birra analcolica? (Pregå, mi da ona birra analkolika?)

Finska: Voisinko saada alkoholittoman oluen?

Ryska: Boutti dabri, daitje mne pasjalsta besalkogolnias piva.

Grekiska: Mporo na eho mia mpira horis alkohol!

Thai: *Man:* Kor beer tee mai mee alcohol dhai mhai krap.

Kvinna: Kor beer tee mai mee alcohol dhai mhai ka.

Jag skulle vilja ha ett glas alkoholfritt vin, tack!

Engelska: I would like a glass of non-alcoholic wine, please!

Franska: je voudrais une verre du vin non alcoolisé, s'il vous plait! (Schö vodrå yn vår du vään nån alkohlisé, sill vo plå!)

Spanska: Quisiera un vaso de vino non alcoholica, por favor! (Kissijera un baså de bino nån alkoholika, pår favår?)

Italienska: Prego, vorrei un bicchiere de vino analcolico! (Pregå, värrej un bikiere de vino analkoliko!)

Finska: Haluaisin lasillisen alkoholittonta viiniä, kiitos!

Ryska: Boutti dabri, bokal besalkogol-novo vinó.

Grekiska: Tha ithela ena potori krasi horis alkohol parakalo!

Thai: *Man:* Kor wine tee mai mee alcohol kaew ngung krap.

Kvinna: Kor wine tee mai mee alcohol kaew ngung ka

Riv ut sidan och ta med den på resan eller ladda ner den i din mobil eller läsplatta på accentmagasin.se/reseparlor/

KAMRATSTÖDET INTE PROBLEMET

Tillsammans eller vid sidan av? Verksamhet för tidigare missbrukare har tagit fart inom IOGT-NTO de senaste 15 åren. Accent har tittat närmare på **vad som händer i mötet** mellan den nya och den traditionella verksamheten.

TEXT EVA EKEROTH, MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN OCH PIERRE ANDERSSON

En vänförening för livsstilsnyktra. Så brukar organisationsforskaren Stefan Einarsson beskriva IOGT-NTO på 1970-talet. En organisation där kamratskap och gemenskap stod i centrum, snarare än alkoholpolitik eller sociala frågor.

Det är förstås en ganska grovt huggen beskrivning – vilket Stefan Einarsson är den förste att erkänna – då hans bild av IOGT-NTO främst är skapad utifrån dåtidens kongressprotokoll.

"Kamratstödet har hjälpt till att vitalisera IOGT-NTO."

STEFAN EINARSSON

Men han beskriver också en intressant rörelse. På 1980-talet föddes ambitionerna erbjuda en väg tillbaka till samhället för den som slutat dricka eller knarka. Den

dåvarande ordföranden Kjell E Johansson drev idén om vårdkedjan stenhårt. IOGT-NTO skulle bli mer av en social rörelse och de som genomgick behandling

på IOGT-NTO:s behandlingshem skulle erbjudas meningsfull sysselsättning inom IOGT-NTO. Vårdkedjan skapade förutsättningar för de kamratstödsgrupper som senare har uppstått inom organisationen över hela landet.

Det senaste femton åren har medlemsskaran i IOGT-NTO förändrats. Allt fler av medlemmarna har egen missbrukserfarenhet med sig i bagaget – något som var ovanligt tidigare.

I takt med att en ny typ av medlemmar kommit till organisationen har IOGT-NTO förändrats. Ätminstone om man ska tro Stefan Einarsson. I hans avhandling som presenterades för något år sedan studerar han just vad som har hänt med IOGT-NTO sedan kamratstödsverksamheten kom in.

– Kamratstödet har hjälpt till att vitalisera IOGT-NTO. Mitt intryck var att det var en mer konservativ organisation på 1970-talet, sade han till Accent när vi intervjuade honom om arbetet med avhandlingen 2011.

Stefan Einarsson menar att ökningen av andelen medlemmar med egen missbrukserfarenhet och den förvandling av IOGT-NTO detta har medfört har gått förvånande smärtfritt. Han menar att en av de främsta förklaringarna är att IOGT-NTO är en öppen organisation med stabila demokratiska strukturer.

– Ni har också en tro på bildning och en kultur med högt i tak där olika åsikter faktiskt är tillåtna. Det gör att den här nya typen av medlemmar släpps in och får en skolning i hur man gör för att påverka. IOGT-NTO har gjort det här skickligt. Med tanke på hur omvälvande förvandlingen har varit kan jag mycket

Kamratstödsgänget i Katrineholm trivs med att alla har samma bakgrund. Men hade gärna tagit del av äldre IOGT-NTO-medlemmarnas erfarenheter.

FOTO: MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

väl tänka mig att en annan organisation hade delats i två.

Tittar man närmare på kamratstödsverksamheten inom IOGT-NTO nyanseras bilden något. En bild av en verksamhet som gärna håller sig på sin egen kant växer fram. Eller är det så att kamratstödet inte släpps in?

– Det där beror lite på vad man menar, säger Lina Staav, ansvarig för IOGT-NTO:s sociala arbete. Det är ju svårt att hitta exempel på kamratstöd som bildat egna IOGT-NTO-föreningar, det allra vanligaste är att den här verksamheten sker inom ramen för en annan förening.

Lina Staav menar att man kan ha verk-

samheter som riktar sig till olika målgrupper inom en och samma organisation, eller till och med i en och samma lokal-förening.

– För mig är kamratstödet en av våra verksamhetsgrenar och en del av IOGT-NTO:s ordinarie verksamhet. Man vänder sig förstås till en viss målgrupp, men det betyder ju inte att man behöver vara friställd från den övriga verksamheten.

Erfarenheten är att kamratstödsgrupper fungerar bättre om de har en tydlig förankring in i övriga IOGT-NTO-rörelsen.

– Det händer då och då att kamratstödet kommer i gång men så har man kanske ingen föreningsvana och det kan vara svårt

att se att man är en del av något annat. Där tycker jag att övriga IOGT-NTO-landet har ett ansvar att hjälpa och stötta.

Oliven 5263 i Katrineholm är en helt vanlig IOGT-NTO-förening – och ändå inte. Här är samtliga medlemmar före detta missbrukare och föreningen är en renodlad kamratstödsförening. Den bildades 2005 och hette tidigare Dagöholmsföreningen, eftersom de flesta medlemmar kom direkt från IOGT-NTO:s behandlingshem Dagöholm. Lokalen ligger i en källare i centrala Katrineholm.

I staden finns ytterligare en IOGT-NTO-förening. Men den har kamratstödsföreningen Oliven ingen kontakt med.

– Det är inte så att vi inte vill, men tyvärr har vi aldrig lyckats få igång ett samarbete. Vi försökte till en början, men upplevde att det var svårt med kommunikationen. Många medlemmar där är väldigt gamla och har varit aktiva i nykterhetsrörelsen i hela sina liv. Vi upplevde att det fanns en oro hos medlemmarna när vi kom in i bilden. Det handlar förmodligen om rädsla för förändringar, ovana och att man vill göra som man alltid har gjort, säger Olivens ordförande Lotta Lundh.

Hon får medhåll av Jesper, som praktiserar hos kamratstödet.

– Ja, en del tror nog att narkomaner kan man inte lita på. De är nog lite rädda för

Lotta Lundh ser fördelar med att jobba självständigt.

FOTO: MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

oss. Och visst finns det en sanning i att vi har olika utgångslägen och olika erfarenheter. Men det kan ju vara berikande och måste inte vara ett problem, säger han.

Lotta Lundh berättar att kamratstödet till en början höll till i samma hus som den gamla IOGT-NTO-föreningen, men att det blev mycket irritation – från båda sidor. Viljan att mötas och samarbeta dog ganska snabbt.

– Inom kamratstödet finns många struliga människor som kanske inte alltid stäl-

ler tillbaka grejerna där de tog dem. Det skapar förstås frustration och ilska. Men det är jättetråkigt, för vi skulle verkligen kunna ha nytta av varandra. De äldre medlemmarna kan rörelsen utan och innan och har massor av kunskap som vi behöver. Och gamla iggisar kan mycket väl vara behjälpliga när en före detta missbrukare ska lotsas ut i samhället. Vi har annat som vi kan bidra med. Massor av idéer om verksamheten till exempel, säger hon.

För tre år sedan sålde den äldre föreningen sitt fina IOGT-NTO-hus. Något som Lotta Lundh verkligen beklagar.

– Vi fick inte ens frågan om vi vill ta över. Vi hade kunnat ha massor av bra verksamhet där. Nu sitter vi i den här lilla källaren, vilket gör det svårare att skapa bra verksamhet för Junis och UNF, som vi gärna ser hos oss.

"En del tror nog att narkomaner kan man inte lita på. De är nog lite rädda för oss."

JESPER

"Vi behöver ju de gamla medlemmarnas kunskap och erfarenhet."

LOTTA LUNDH

Ändå finns det fördelar med att jobba självständigt och inte ha ett samarbete med IOGT Katrineholm, menar Lotta Lundh.

– Vi har lättare att göra som vi själva vill och gå vår egen väg inom IOGT-NTO:s ramar. Vi behöver inte kompromissa eller anpassa oss. Vi kan driva igenom andra typer av aktiviteter än de som de äldre medlemmarna är intresserade av. Vi går igång på olika saker. De arrangerar påskmiddagar och vi arrangerar konserter!

Ändå finns hoppet om ett samarbete kvar. Kanske kan ett närmande komma till stånd så småningom.

– Vi behöver ju de gamla medlemmar-

nas kunskap och erfarenhet. Förhoppningen är att vi en dag allihop ska kunna samsas i ett och samma hus, där vi kan ha barn- och ungdomsverksamhet, kamratstöd och vanliga föreningsaktiviteter, sida vid sida, säger Lotta Lundh.

I Linköping berättas en helt annan historia. Här har kamratstödsföreningen valt att gå ihop med en av de fyra traditionella IOGT-NTO-föreningarna. Det skedde på kamratstödet initiativ – och den utlösande

de faktorn var ett akut problem med att få ihop folk till styrelsen.

Steget var dock inte särskilt långt eller kontroversiellt eftersom föreningarna närmade sig varandra under lång tid.

– Vi hade gjort en hel del aktiviteter ihop. Avgörande var nog ändå ett familjeläger som vi anordnade för två år sedan. Det var en jättestor grej som vi och kamratstödet arrangerade tillsammans. En hel vårtermin arbetade vi med förberedelserna och lärde känna varandra, både varandras förtjänster och svagheter, säger Jan-Ove Ragnarsson, föreningens ordförande.

Den dagen Accent kommer på besök serveras soppa och hembakat bröd. Sopp-lunchen är en del av föreningens temavecka, Globala Linköping.

Lokalerna på Järnväggsgatan tillhör NBV, men disponeras av kamratstödet. Kamratstödarna har handlat ingredi-

FOTO: EVA EKERÖTH

Stefan Cellström och Jan-Ove Ragnarsson tycker att samarbetet mellan den traditionella IOGT-NTO-föreningen och kamratstödet fungerar bra.

FOTO: EVA EKERÖTH

FOTO: EVA EKERÖTH

ser, kokat soppa och bakat bröd. Gunilla Ragnarsson, sekreterare i föreningen, visar filmer, som producerats av unga kvinnor i Östafrika i ett IOGT-NTO-projekt, och leder diskussionen.

– Det är ganska ofta så att kamratstöd-jarna står för idéerna och det praktiska, som att koka kaffe och ställa i ordning, medan vi andra sköter det administrativa, skaffar filmerna, ser till att få med saker i tidningens evenemangskalender och lägger ut information på hemsidan, säger Jan-Ove Ragnarsson.

Han tror att det kommer att ta tid innan verksamheterna är helt integrerade.

– Jag tror att de som kommer från kam-

"Vi lär av varandra och stöttar varandra. Vi är bra på olika saker."

JESPER

ratstödet känner sig som IOGT-NTO:are, men steget för dem att delta i andra aktiviteter än kamratstödaktiviteter är stort. De som kommer från ursprungsföreningen har inte heller så stora möjligheter att delta i kamratstödverksamheten eftersom den sker på dagtid och vi nästan inte har några pensionärer i vår förening, säger Jan-Ove Ragnarsson.

Annars tycker han att sammanslagningen gått bra.

– Vi lär av varandra och stöttar varandra. Vi är bra på olika saker, säger han.

Stefan Cellström har varit drogfri i 14 månader. Han hade precis gått med i kamratstödsföreningen när sammanslagningen skedde. Även han tycker att det gått bra.

– Vi är rätt olika och står egentligen

KOMMENTAR

Kamratstödet
en tillgång

När nya medlemmar med eget missbruk som inte ligger så långt bak i tiden möter livstidsnyktra, ofta äldre, medlemmar uppstår ibland konflikter. Man

FOTO: MATHIAS LÖVSTRÖM

pratar inte samma språk, har inte samma bild av vad som är viktigt. Ibland slutar det med att man går skilda vägar, oftare än man tror slutar det med att man trots allt lyckas nå fram till varandra till slut.

En klok kollega menade nyligen att det här inte har något med kamratstödet att göra. Det har hon helt rätt i. Oavsett vad det är för ny typ av verksamhet som introduceras kan den komma att hamna i konflikt med det invanda. Fråga ungdomsförbundet om du tvekar.

Det är också viktigt att komma ihåg att IOGT-NTO i stort lyckas förvånansvärt väl på det här området. Trots att kamratstödet intåg enligt forskaren Stefan Einarsson inneburit en ganska rejäl förändring för IOGT-NTO så har organisationen hållit för den. Mycket tack vare stabila, demokratiska strukturer – en svagare organisation hade mycket väl kunnat splittras, menar Einarsson.

Men för att bygga vidare på det som fungerar bra och göra det ännu bättre tror jag vi behöver göra två saker:

1. Satsa mer på demokratisk skolning.

Här finns stolta traditioner, men också mycket att göra. Nya medlemmar utan tidigare föreningsverksamhet måste få samma tillgång till inflytande och medlemsdemokrati som andra.

2. Lära oss mer om missbrukets mekanismer.

För oss som saknar erfarenhet av eget missbruk tror jag kunskap är en nyckel. Hur möter vi bäst medlemmar som är nynyktra? Okunskap föder lätt rädsla.

Jag håller verkligen med om att kamratstödet har vitaliserat IOGT-NTO. Och min upplevelse är att den här verksamheten välkomnas på de allra flesta håll inom IOGT-NTO. Låt oss se till så att det blir så överallt.

PIERRE ANDERSSON, CHEFREDAKTÖR

ganska långt från varandra, men vi knyts närmare och närmare ihop. Personligen har jag fått mycket större inblick i hur IOGT-NTO fungerar samtidigt som vi lärt dem hur man möter människor som lever i utanförskap och missbruk, säger han.

Han öser beröm över öppenheten som han mött i föreningen.

– De vill verkligen lära sig av oss och trots att sammanslagningen har inneburit ganska stora förändringar för dem har de inte blivit avskräckta utan vill gärna fortsätta utvecklingen, säger Stefan Cellström.

Hans råd till andra föreningar är att våga närma sig varandra.

– Ju mer vi samarbetar ju starkare och bättre kommer vi att bli.

Han ser inga nackdelar med samgåendet.

– Nej, vi missar inget. Min uppfattning är att alla tjänar på detta, säger han.

Tillbaka till Lina Staav på IOGT-NTO:s kansli. Vad behövs för att kamratstödsverksamheten ska stabiliseras och

växa? För att den ska få kraftiga rötter ner i IOGT-NTO-myllan?

– Kamratstödet är just nu i en slags nystartsfas. Vi tar ett nytt grepp och försöker verkligen känna av vad man behöver lokalt. Det känns som att 2014 kommer att bli ett riktigt kamratstödsår, säger hon.

En av Stefan Einarssons förklaringar till att kamratstödsverksamheten integrats så väl som den har är organisationens stabila demokratiska struktur. Där finns dock fortfarande utmaningar att jobba med.

– Jag tror att det ser väldigt olika ut på olika ställen, säger Lina Staav. När man först startar en verksamhet är det mest en fråga om att få det att rulla, då är den demokratiska processen väldigt långt borta. Jag möter ibland irritation, många förstår inte ens att de själva har makt och kan påverka verksamheten.

– Den demokratiska skolan måste in i kamratstödet, och den finns inte riktigt där idag som vi skulle vilja. Problemet är att man måste vänta tills verksamheten är stabil och välfungerande. Vi kan inte dra in folk i en styrelse det första vi gör – det kan vara förödande för någon utan föreningsvana.

De traditionella föreningarna har en viktig roll att spela menar Lina Staav. Se till att man har en bra kontakt med kamratstödsverksamheten, hjälpa till med lokalfrågor, kanske med kontakter med kommunen. Berätta om IOGT-NTO.

– Det viktigaste är kanske att viljan finns att jobba tillsammans med nya människor i föreningen. Man kan inte tro att allt ska vara som det alltid har varit och om man får ihop de här två krafterna kan man komma långt. ■

Fakta. Kamratstöd

Kamratstödsverksamhet inom IOGT-NTO är **en social verksamhet** som framför allt riktar sig till människor med egen erfarenhet av missbruk. Just nu finns omkring 45 olika kamratstödsgrupper runt om i landet, och ett 20-tal kontaktpersoner som kan lotsa människor vidare till det stöd de behöver.

Kamratstödet har vuxit kraftigt inom IOGT-NTO de senaste femton åren. Varje år startar 3–4 nya verksamheter.

VÄLMÅENDE ELEVER VIKTIGAST I KOLSSVA

I Kolsva är det viktigaste att det ska kännas gott att komma till skolan. Genom att Elevhälsan medvetet jobbar för att **alla elever ska må bra** till kropp och själ når man också dem som har det tuffast – även de med missbruk i familjen. Resultaten talar för sig själva.

TEXT HELENA WANNBERG FOTO RON PYKE

Hej Johan! Några flickor ur en förskoleklass ropar glatt till rektorn Johan Hallberg när de möts på Malmaskolans skolgård. Att barnen känner rektorn beror inte bara på en slump eller på Johan Hallbergs sociala förmåga; att skapa goda relationer mellan elever och personal är en genomtänkt strategi inom Elevhälsan i Kolsva skolområde. Ett arbete som har gjort den lilla västmanländska bruksorten utanför Köping till rena vallfartsorten för dem som vill lära sig om elevhälsans roll för skolresultaten. Kolsvas skolor har också hittat ett arbetssätt som tycks gynna de elever som går till skolan med huvudet fullt av oro för hur det är hemma, kanske för att en förälder dricker.

Så sammanfattar skolområdets två rektorer Johan Hallberg och Gun-Marie Persson den tes som man jobbar utifrån. Tesen verkar stämma: Vårterminen 2013 gick 98,3 procent av niondeklassarna på Malmaskolan ut med behörighet till gymnasieskolan. De fem åren dessförinnan har behörighetsgraden legat mellan 100 och 96 procent, att jämföra med ett riksgenomsnitt på drygt 87 procent. Innan skolan inledde sitt utvecklingsarbete år 2005, var det bara 85–90 procent av Kolsvas nior som gick ut med gymnasiebehörighet.

En viktig del i Elevhälsans arbete är att bygga relationer med föräldrarna, som ett sätt att minska trösklarna för att kunna ta upp svåra frågor när och om det behövs, berättar Kent Evertsén, Eva-Lena Arvidsson, Ann-Cathrin Jansson och Johan Hallberg.

Runt ett bord på rektorsexpeditionen sitter en del av teamet i Elevhälsan: specialpedagogerna Kent Evertsén och Eva-Lena Arvidsson tillsammans med ungdomsgårdens föreståndare Ann-Cathrin Jansson och rektorn Johan Hallberg. Tre förmiddagar i veckan har Elevhälsan öppen mottagning för skolans lärare.

– En lärare kommer till Elevhälsan med ett dilemma, en frustration och ibland med en känsla av otillräcklighet som lärare, säger Johan Hallberg.

– Vi försöker åstadkomma en strategi tillsammans, fortsätter Kent Evertsén.

Istället för att sucka ”inte nu igen”, är förhållningssättet ”vad gör vi nu”. Eva-

Målet är att eleverna i Kolsva skolområde ska känna att det är enkelt att prata med någon vuxen. Då krävs det att personalen finns med i elevernas vardag.

"Det handlar om att göra skolan så bra som möjligt för alla."

ANN-CATHRIN JANSSON

Lena Arvidsson uppskattar det bollplank som Elevhälsan blivit till, där skolans olika yrkesgrupper kan bidra med sina perspektiv.

– Vi riktar inte alls bara in oss på "riskgrupper", utan arbetar främjande för alla elever, fastslår Johan Hallberg.

Ann-Cathrin Jansson fyller i:

– Det spelar ingen roll varifrån oron kommer. Det handlar om att göra skolan så bra som möjligt för alla. Det måste finnas något som gör att det är värt att komma till skolan.

Detta "något" kan vara en vuxen på skolan, en vetskap om att det finns någon som bryr sig om hur man mår, som hejar

och kan ens namn. På Malmaskolan utgår man ifrån att eleverna tar med sig det som händer hemma även till skolan. Precis som på andra skolor finns det elever som känner oro för föräldrar som bråkar, en otrygg ekonomisk situation, sårande kommentarer på nätet eller för en vuxen som dricker för mycket.

Men är inte lärare främst pedagoger? För Johan Hallberg är det en gammaldags syn att lärare enbart ska undervisa. Läroplanen säger att skolan ska kompensera föräldrars bristande stöd för barnen.

– Är man lärare så har man gått in i ett

Hos oss är det okej att en lärare kan vara bra på matte men mindre bra på konflikthantering. Det är jag bra på, menar Ann-Cathrin Jansson.

Johan Hallberg

yrke där man bland annat har det uppdraget. Sen kan jag acceptera att man inte känner sig trygg i den rollen, men då behöver vi utbilda och fortbilda personalen, menar Johan Hallberg.

Elevhälsans roll är att stötta läraren, kanske genom att hitta nya sätt att hantera en situation där något i elevens hemmiljö påverkar. Elevhälsan kan också fundera vidare på hur det fungerar i övrigt kring den här eleven. Hur ser det ut på rasterna, kommer eleven i tid till skolan och så vidare?

En bit bort i korridoren sitter David Klint, kurator. Här står dörren öppen så mycket som möjligt.

– Det ska vara enkelt för eleverna att bara slinka in, säger David Klint som menar att man aldrig kan veta vem det är som kan behöva prata efter en jobbig helg.

På ett litet bord innanför dörren ligger olika lappar och folder att plocka med sig. Flera handlar om alkohol och en folder kommer från DROPP, en lokal stödgrupp för unga som lever med någon som dricker för mycket.

– Att DROPP finns visar att det finns ett behov av att få stöd. Och det visar i sin tur eleverna att de inte är ensamma om sin situation.

David Klint betonar att elever inte bryr sig om vilken titel som står på namnskyl-

David Klint

En kanal för att kommunicera med föräldrar är skolans välanvända och populära Facebooksida.

ten när de väljer vem de anförtror sig till. Som vuxen måste man finnas där eleverna är, och visa att man är intresserad, menar David Klint. När Elevhälsan i sin enkät frågar eleverna "Vem kan du vända dig till?" svarar de numera en hel rad med vuxna på skolan.

En bra plats för att skapa relationer är elevkafeterian. Ann-Cathrin Jansson tar

oss dit och hejar glatt på en tjej som sitter i korridoren.

Det välkända introt till Nirvanas "Smells like teen spirit" hörs från ett bord där en kille spelar gitarr. Några elever spelar rundpingis och andra köar för att köpa fika av den elev som idag tjänstgör som kaféansvarig. Det här är dock inte bara en samlingsplats för eleverna – här får personalen gratis kaffe vilket gör att lärare och annan personal också söker sig hit.

Kafeterian är strategiskt förlagd till en lokal som många elever går igenom när de kommer till skolan på morgonen.

– När jag står här på mornarna är det många trötta elever som kommer in med hängande huvuden och blicken nedåt. Sedan ropar jag "God morgon!" – och så åker huvudet upp, skrattar Ann-Cathrin Jansson som är väl medveten om att det

Fakta. Öppna möten tre gånger i veckan

Kolsva skolområde består av Malmaskolan, i tätorten Kolsva, och Odensvi skola i glesbygden. **Totalt går cirka 530 elever** i skolan här, och omkring 95 är anställda. Ett hundratal elever som inte hör till skolområdet har själva valt att gå på Malmaskolan. I Kolsva kommun del bor 4 500 personer.

På Elevhälsans öppna morgonmöten träffas rektor, skolsköterska, specialpedagoger, studie- och yrkesvägledare, skolkurator och speciallärare. Vid **ett längre veckomöte** med Elevhälsan deltar även skolpsykolog, skolläkare, talpedagog, socionom samt fritidshemmets och ungdomsgårdens föreståndare.

Varje onsdag är det samling i kafeterian Byhålan för de elever som vill delta i läxläsning, utan kostnad.

När relationen mellan elever och personal är god går det att göra insatser innan problemen hinner bli alltför stora.

Fakta. Skolor saknar rutiner

Enligt föreningen Maskrosbarns rapport "Frågar man inget får man inget veta" upplever de flesta ungdomar som lever i familjer med missbruk och psykisk sjukdom att de inte blir lyssnade på av myndigheter. Ofta känner lärare en osäkerhet och skolorna saknar rutiner för hur man ska stötta dessa barn. Det viktigaste för ungdomarna är **att bli bemötta på ett varmt och medmänskligt sätt**, bli tagna på allvar och bekräftade i sina känslor.

Källa: Maskrosbarn

för vissa elever kan vara en ren överlevnadsfråga att bli sedda.

Många kommuner och skolor är nyfikna på Kolsvas framgångsrecept och Kolsva skolornåde tar ofta emot studiebesök.

Fakta. Många barn i behov av stöd

Fler barn och unga än vad vi tidigare har trott **lever i hem med missbruk** och/eller allvarlig sjukdom, visar en kartläggning som forskningsinstitutet CHESS och Nationellt kompetenscentrum Anhöriga (NKA) presenterade i juni. Närmare åtta procent av barnen som föddes i Sverige 1987–89 hade innan sin artonårsdag upplevt att minst en förälder vårdats inläggande på sjukhus på grund av psykisk sjukdom och/

Johan Hallberg deltar i en nationell satsning som Skolverket gör kring förstärkt elevhälsa. Han är övertygad om att andra skolor kan skapa ett liknande sätt att förhålla sig till elevernas känsla av trygghet i skolan. Malmaskolan har inte högre skolpeng per elev än andra sko-

eller missbruk av alkohol eller narkotika. De här barnen **löper själva risk** att drabbas av ohälsa och sociala problem. Folkhälsoinstitutets beräkningar visar dessutom att vart femte barn i Sverige lever med en vuxen som har en riskfylld alkoholkonsumtion.

Källa: "Barn som anhöriga till patienter i vården – hur många är de?", www.anhoriga.se

lor – huvudessensen av det som görs i Kolsva kan man skapa oavsett ekonomi, menar Johan Hallberg.

– Vi har satt samman tankar som många inom skolan har kring främjande, relationsskapande och förebyggande arbete. Det är ingen raketforskning det vi gör. ■

SCOUTSLÖJD VÄG IN I NSF

Att pyssla kan vara **en väg in** i Nykterhetsrörelsens Scoutförbund. Det tror i alla fall Lotta Nordh, som startat scoutslöjdverksamhet i Nacka.

TEXT OCH FOTO **MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN**

Att det blåser kallt utanför Sjöstugan vid Tollare Folkhögskola den här torsdageftermiddagen spelar ingen roll. Inne i stugan är det varmt och skönt och de nio tredjeklassarna från Johannes Petriskolan i Nacka har slagit sig ner i en ring runt scoutledarna Lotta Nordh och Linn Karlén för att prata om fjärlar.

Varje torsdag – sju gånger under höstterminen – klockan 15 hämtas barnen på fritids av ledarna för vidare färd mot Sjöstugan och Scoutslöjdklubben Ugglan. Här får barnen möjlighet att prova på hård och mjuk slöjd med hjälp av ledarna – samtidigt som de på ett lätttsamt sätt introduceras in i scoutkåren. Här får de

lära känna scouternas symboler och ceremonier, som exempelvis vimpeln på stugan och berättarlyktan som tänds när de samlas innan slöjdandet sätter igång.

Samtliga barn är kårmedlemmar och förhoppningen är att åtminstone några av dem ska välja att fortsätta som scou-

Det klipps, väljs och funderas noggrant innan alla beståndsdelar till fjärilen är klara.

Barnen har mycket material att välja på.

"Det är så himla kul att tillverka saker, att göra saker med händerna."

FELICIA

ter i den vanliga veckoverksamheten. Som medlemmar bjuds de in till alla större, gemensamma scoutevenemang, som höst- och våravslutningar. Av förra terminens sex medlemmar i Scoutslöjdklubben gick fyra med i veckoverksamheten.

Att döma av entusiasmen kring dagens tema – fjärilar – känns det ganska sannolikt att det blir ännu fler framtida scouter. Barnen har den här eftermiddagen tillgång till aluminium från läskburkar, pinnar, garn, pärlor och ståltråd och efter en noggrann genomgång av ledarna hur man tillverkar en grann fjäril är det bara att sätta igång. De ger ramarna och strukturen. Sedan är det fritt skapande och flödande fantasi som gäller.

Det råder febril aktivitet. Saxar byter ägare, det klipps, funderas och snurras garn.

– Vilken färg tycker du att fjärlens kropp ska ha? frågar Elsa sin kompis Felicia som lägger huvudet på sned och pekar på det rosa garnet.

– Ja, det blir bra, konstaterar Elsa och kommer i samma ögonblick på att hon ju kan ha två färger på kroppen. Det blir rosa och lila.

Ledarna hjälper, stöttar och tipsar med-

Koncentration!

an fjärilarna växer fram i barnens flinka händer.

– Det är verkligen jätteroligt att vara här, säger Elsa och berättar att hon gillar att slöjda. Men bara när hon är här. Hemma leker hon med annat.

– Det är för att jag inte har lika mycket pysselgrejer och material hemma, säger hon.

De andra barnen stämmer glatt in i hyllningskören.

– Det är så himla kul att tillverka saker, att göra saker med händerna. Förra gången gjorde vi blingbling på tygstycken, säger Felicia och visar andra alster,

gjorda vid tidigare tillfällen, i ett hörn av stugan. Här hänger söta ugglor av korkar och en fantastisk mobil (inte en telefon, utan en klassisk, dekorativ mobil som hänger från taket) tillverkad av alla möjliga och omöjliga pinaler; sugrör, kapsyler och tygbitar.

Lotta Nordh är initiativtagare till Scoutslöjdklubben och hon tycker att det hittills har gått över förväntan. Förra terminen fick de sex nya medlemmar. Den här terminen nio. Och sammantaget femton nya aktiviteter; åtta träffar i våras och sju nu under hösten. Tanken är också att knyta till sig nya ledare. Och med bra verksamhet blir det förstås lättare.

– Vi fick presentera oss i skolan för att rekrytera barn till vår verksamhet och det var flera intresserade. Vi tror att det här är ett utmärkt sätt att få nya medlemmar till kåren och är glada över samarbetet med Johannes Petri Skola. När vi kommer och hämtar barnen i våra scoutdräkter kommer många fram och är nyfikna. Vi är mer synliga ute i samhället och det är bra, säger Lotta Nordh och berättar att genom att knyta ihop scouterna med slöjdande får man ett lockande koncept, som kan bli en väg in i scoutrörelsen.

Scoutledaren Lotta Nordh hjälper och förklarar.

"Vi lägger stor vikt vid att prata kring våra frågor."

LINN KARLÉN

"Det är så himla kul att tillverka saker"

I Nacka-Boo Scoutkår finns fyra avdelningar med sammanlagt över 50 barn och cirka 25 vuxna ledare och stödmedlemmar.

Lotta Nordh fick idén att starta scoutslöjdklubb i samband med sin slöjdklubbsledarutbildning i Svenska Hemslöjdsförbundet. Scoutslöjdklubben skulle kunna bli en ny väg in i scoutverksamheten.

– Efter två terminer känns det väldigt positivt. Vi har fått bra respons från såväl barnen som deras föräldrar. Deltagarna längtar redan till nästa termin i Slöjdklubben.

När barnen blir upptäckarscouters, vid 10–11 års ålder, samt äventyrarscouters, 12–15 år, lyfts frågan om alkohol och droger samt nykterhetsrörelsens värderingar på ett mer aktivt sätt än när barnen är yngre.

– Man ska komma ihåg att alla arrangemang med deltagare under 18 år är alkoholfria oavsett scoutförbund. Det som skiljer ut oss är att vi är helnyktra och har tagit aktiv ställning. Därför lägger vi stor vikt vid att prata kring våra frågor med våra äldre scouter, säger administratören och scoutledaren Linn Karlén och berättar att det är viktigt att vara tydlig med sina värderingar, inte minst inför föräldrarna.

9-åringarna från Johannes Petri Skola trivs i Sjöstugan på Tollare.

För att lyfta fram alkohol- och drogfriheten jobbar NSF:s ledare bland annat med drogfri rygg-säcken, som är en rygg-säck med häften som innehåller olika värderingsövningar. Det kan handla om gruppträck, fördomar eller normer, som barnen får diskutera. Andra övningar kan

vara att avsluta meningar, heta stolen eller olika dramaövningar.

När scouterna kommer upp i gymnasieåldern får de möjlighet att delta i kurser med fokus på nykterhetsrörelsens ideologi. ■

Över en kopp kaffe har människor mötts och funnit gemenskap. Många idéer har skapats och förverkligats. Med många koppar små hjälps vi fikafantaster åt och bidrar till att förändra världen, så fler får möjligheten att leva ett friare och rikare liv. Genom att köpa Kaffet bidrar du till IOGT-NTO:s arbete för ett mer demokratiskt och solidariskt samhälle.

Du kan redan nu förbeställa ett eller flera paket. Perfekt att ge bort som julklapp eller plocka fram till de där extra viktiga stunderna som förändrar.

1 paket à 500 gram 120 kr

Förbeställ IOGT-NTO-kaffe genom att maila till kaffet@iogt.se. Ange namn, adress och antal paket du vill beställa. Kaffet levereras i mitten av december.

**SOBER
RESOR**

PROGRAM 2014

GAMBIA och SENEGAL

12 -27 februari

Två länder som bjuder på vacker natur, vänliga människor, exotiska miljöer med ett annorlunda djurliv och långa sandstränder med möjlighet till härliga bad

KROATIEN

27 april – 3 maj

På resan genom Kroatien får du uppleva det vackra vilda landskapet, den ymniga grönskan, den brutna kustlinjen med vikar, bukter och öar. Vi besöker både nationalparker och pittoreska gamla kuststäder med sina typiska fästningar och murar m.m. som vittnar om Europas kulturarv

BUDAPEST och WIEN

22 – 28 augusti.

En resa till "Donaus drottning" Budapest och "Valsernas stad" Wien där du bl.a. får njuta av vacker arkitektur, varma bad, skön musik och Sachertårter. Mellan de båda städerna gör vi en båttur på Donau.

KRYSSNING ÖSTRA MEDELHAVET

16 – 29 sept

Vi kryssar med Royal Caribbians "Serenade of the Seas" till bl.a. Rom, Salerno, Venedig, Dubrovnik, Sicilien, Malta, Korfu, m.fl. orter på vilka vi gör strandhugg och kan delta i utflykter till olika intressanta sevärdheter. Ombord njuter vi av fartygets alla faciliteter och aktiviteter.

KUBA

27 okt - 11 nov.

Under rundresa i kontrasternas Kuba väntar storslagen natur, spännande historia och en allstädes närvarande salsamusk. Resan avslutas med en veckas sol och bad Varadero viken.

Vill du veta mer? Ring 070-070-345 55 09 eller sänd talongen till SOBER-resor, IOGT-NTO, Rotevägen 2, 433 69 Sävedalen, E-mail: soberresor@telia.com. Hemsida www.soberresor.se

Klipp här -----

Jag vill veta mer om följande resor:

- ☐ Gambia o Senegal ☐ Kroatien ☐ Kryssning
☐ Budapest o Wien ☐ Kuba

Namn Antal res.

Adress Tel.

Postnr Postadress

E-mail:

HALLÅ DÄR!

Sebastian Stakset

Aktuell med nya skivan
"Ånger & Kamp del 2"

Vad handlar Kartellens nya skiva om?

– Som tidigare album är den samhällskritisk och beskriver det sociala utanförskapet med droger

och kriminalitet i de utsatta förorterna. Vi som är med i Kartellen har alla kriminell bakgrund och gör vår röst hörd genom hiphopen. Samhällskritiken är

verkligen befogad och förhoppningen är att människor som lever i utanförskap ska känna sig stärkta av och kan identifiera sig med vår musik.

Vad vill ni med skivan?

– Att folk ska gå och rösta. Det är lätt att tänka att det inte är någon idé, men om alla tänker så händer ju ingenting. Vi är väldigt många som kommer från underklassen, och om alla vi skulle gå och rösta skulle vi kunna göra skillnad! Att rösta är ett bra sätt att visa att man är arg på makten. Vi är inte längre kriminella, men står för vad vi tycker.

Berätta om din egen låt "Återfall".

– Jag har levt ett kriminellt liv med alkohol och andra droger. För 1,5 år sedan gick jag i behandling och blev drogfri. Jag tänkte att nu är jag frisk och kan smaka lite alkohol, det funkar nog, jag är ju inte alkis. Samtidigt medverkade jag i pjäsen "Medan vi faller" på Teater Fryshuset. Men så en sommarnatt beställde jag kokain och sedan gick det bara utför. Efter den erfarenheten skrev jag "Återfall". Jag kom till insikt om att jag behövde jobba med mig själv. Det räcker inte att bara bli drogfri och tro att allt ska ordna sig. Jag har en lång väg kvar.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

TEATER

Träffsäkert om obesvarad kärlek

Egenmäktigt förfarande

– en roman om kärlek

Lena Andersson

Natur&Kultur

BOK När poeten Ester en dag träffar konstnären Hugo Rask blir hon blyxtförälskad. Han blir till en början också intresserad, men mest för att hon beundrar honom så. En trevande kontakt inleds och Ester är fast övertygad om att det kommer bli de två resten av livet. Hon dumpar sin sambo utan betänkligheter och väntar otåligt på att det nya förhållandet ska blomma ut. För det är nämligen så att Hugo inte är tillnärmelsevis lika het på gröten som Ester. Han träffar henne förvisso gärna över en middag och för belevade samtal om konst och litteratur, men något mer verkar det inte bli, till Esters förtret. Men så hamnar de ändå i säng till sist. Sex förpliktingar, anser Ester och gör sig både blind och döv inför det faktum

att Hugo uppenbarligen inte är intresserad av en fortsättning. Hon ringer, sms:ar, vändas och väntar vid telefonen. Alla uppfattar hennes förnedring, utom hon själv. Jag älskar Lena Anderssons briljant lakoniska och knivskarpa formuleringar, som man ofta får läsa en extra gång för att

verkligen suga in allt. Man kvider sig igenom hela boken och lider med Ester som inte fattar galoppen. Hög igenkänning för den som någon gång har befunnit sig i en liknande situation. Det har nog många. Men få driver det så långt som Ester.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

SPEL

Berörande om tre systrars öden

Än klappar hjärtan

Helena von Zweigbergk
Norstedts

BOK Astrid, Lena och Sandra är systrar. Olika sinsemellan. Astrid lever ett till synes perfekt liv med make och tre barn, ett välansat yttre och ett vackert hem. Konstnärliga Lena är ensamstående och Sandra har make och dotter och ett företag som är nära konkurs. De drar inte alltid jämnt, men sammanstrålar en solig försommardag när Astrids son Viktor tar studenten – en högtids-

dag som blir startskottet på livsomvälvande händelser för alla tre systrar. På studentmottagningen dyker Viktors biologiska far Michaels upp och Astrids lugna tillvaro vänds i ett slag upp och ner. Lena blir svårt sjuk och Sandra kämpar med både sitt stelnade äkten-

skap och sitt företag. Det må låta flickbokskäckt, men är både engagerande, berörande och välskrivet. "Än klappar hjärtan" är en riktig bladvändare och man vill verkligen veta hur det går med systrarna. De får egna kapitel, perspektiven växlar mellan systarna. Det är en sedelärande historia om moral, kärlek, släktskap och sorg. Relationerna utvecklas i takt med att spelreglerna förändras. Kvinnorna växer och gör nya val. Strålände bra feel-good med många bottnar.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

FILM

Habil remake av skräckis

FILM "Carrie"
Amerikansk film med bland annat Julianne Moore och Chloe Moretz.

FILM Stephen Kings skräckis från 70-talet har i den här nyproducerade filmen fått nytt liv. De som sett originalet vet att filmen handlar om den mobbade Carrie, som bor ensam med sin djupt religiösa mor. Efter hand upptäcker hon att

hon har övernaturliga krafter, som hon, när hennes plågoandar går över gränsen, kommer att använda på ett minst sagt spektakulärt sätt. Ordspråket "hämnden är ljuv" har aldrig varit så klockrent som här. Filmen handlar om vad som kan hända när en människa pressas alltför långt. Carrie vill egentligen bara lämnas ifred. Men skolkamraterna har gett sig den på att hon ska förödmjukas. Att de

orkar driva det så långt som här är ju en annan femma. Det verkar väldigt jobbigt att vara så elak och utstuderad som den flicka som utsätter Carrie för den ultimata förödmjukelsen är. Originalfilmen var bra och det är den här också. Dock följer den ganska väl den gamla versionen, så det finns inga nya grepp eller direkta överraskningar. Bra höstskräck!

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

BOOK

Intressant om Sovjet

BOOK Tiden second hand-slutet för den röda människan
Svetlana Aleksejevitz
Ersatz förlag

BOOK I över 20 år har den vitryska författaren och journalisten Svetlana Aleksejevitz rest runt i de forna sovjetrepublikerna och sökt upp människor med olika bakgrunder. Vanliga vardagsöden, människor som berättar vad de minns av sin ungdom, sina drömmar och kärlek. Korn för korn samlar hon in fragment om det liv människorna i det forna Sovjetunionen levde. I

berättelsen finns många obehagliga ord som angiveri, arkebusering, likvidering, tvångsflyttning, terror och hungersnöd. Ändå är det tänkbart att många lärde sig att älska sitt eget slaveri och när arkiven öppnades efter perestrojkan klarade vissa inte av att tänka om.

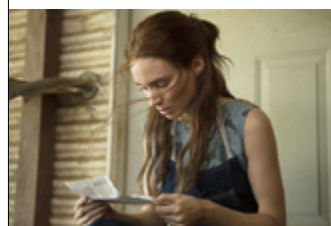
I dag har nya ryssar vuxit upp, människor som drömmer om ett bekvämt liv. Demokratins islossning förkunnade att alla skulle få det bra, bara kommunismen försvann. Riktigt så enkelt blev det inte. Baksidan av det nya Ryssland är hårda nypor, hänsynslös kapitalism, jakt efter status och pengar. Ett samhälle som trots allt inte blev så lyckosamt som man hoppades. Boken är tegelstenstjock och mycket intressant. Aleksejevitz var en värdig kandidat till årets Nobelpris.

EKATERINA ZAITZEWSKY

MISSA INTE!

en perfekt natt
varför du sover och hur du gör det bättre
björn hedensjö

1 FAKTA "En perfekt natt" av Björn Hedensjö (Volante). Superintressant, vålskriven populärvetenskap om sömn. Många aha-upplevelser, ny forskning om vår hjärna, sömn och drömmar. Inte bara enkla "så-här-sover-du-bättre" tips, utan genuint spännande om exempelvis lokal sömn, nattskräck och varför vissa klarar sig på mindre sömn.

2 FILM "A Texas Love Story". Bob och Ruth är ett ungt par som lever utanför lagens gränser i 70-talets Texas. En blodig skottväxling uppstår och paret flyr, men åker fast. Bob tar på sig skulden, fast det var Ruth som sköt. Efter fyra år i fängelse söker han upp henne och dottern som hon födde när han satt inne. Premiär i början av december.

3 BOOK "Vi åt aldrig lunch" (Dialogos) av Lilian Ryd. Det är inte bara mellan länder som kulturskillnader uppstår, utan också inom länder. Den lappländska kulturen är säregen och i den här underhållande boken berättar författaren med nya infallsvinklar bland annat om vardagsfenomen, pengar och jämlikhet utifrån sociala, geografiska och historiska perspektiv.

NAMN: ISABELL
MORTENSON
ÅLDER: 35
FAMILJ: 4-ÅRIG SON
BOR: I JÖNKÖPING
GÖR: PLUGGAR TILL
UNDERSKÖTERSKA,
SEKRETERARE I
BRUKARRÅDET I
JÖNKÖPING

Isabell Mortenson

Hur länge har du varit medlem?

– I ungefär ett år. Jag har varit aktiv i Brukarrådet i Jönköping lika länge. Syftet med rådet är att framföra idéer och bidra med insatser som värnar om den enskilde brukarens möjligheter och rättigheter. Vi har bland annat gjort en revision på beroendekliniken på Ryhov och eftersträvar delaktighet i vårdplanen. Vår målsättning är att hitta former för att utveckla, stärka och förbättra vårdinsatserna för varje enskild brukare.

Hur ser din egen bakgrund ut?

– Jag har ett långvarigt missbruk bakom mig. Som 19-åring for jag till Indien och träffade där en engelsman som höll på med opiater och andra droger. Vi var ett par under fem år och jag fastande under den tiden i ett amfetaminmissbruk. 2004 återvände jag till Sverige, gick in i väggen och träffade "fel" människor. 2008 blev jag gravid och sökte hjälp för att bli drogfri. När min son föddes fick jag stöd i mitt föräldraskap på ett boende för föräldrar och barn, men efter som pappan till mitt barn använde droger började jag snart igen. Fram till 2011 tog jag några återfall, men det var först när jag åkte fast som jag blev riktigt rädd att de skulle ta mitt barn. Jag valde en frivillig placering hos mina föräldrar och påbörjade en utredning om metadon. Jag ville ge det en chans. Jag sattes på Subuxon, som är ett subutexpreparat.

Hur gick det?

– Skillnaden på min livskvalitet är enorm. Medicinen tar bort det som känns stressigt och stirrigt i mig. Jag känner mig "vanlig", trygg och kan leva ett normalt liv. I dag bor jag i en egen lägenhet med min son och känner en enorm tacksamhet över att det har gått så bra, att jag fungerar.

Tänker du trappa ner på medicinen?

– Jag kommer att ha medicinen tills jag känner mig så trygg och stark att jag klarar att trappa ner. Många åter i och för sig medicinen livet ut, men jag hoppas att jag kan slippa det. Jag vet att frågan om Subutex är kontroversiell, men så länge jag inte tar återfall är det värt det! Det finns en liten grupp som missbrukar detta och det framhålls ofta i media. Man glömmar lätt att det finns en mycket större grupp som det går bra för. Det är viktigt att se hela människan. Läckage finns överallt.

MARIA ZAITZEWSKY RUNDGREN

Känner du någon
som borde bli
månadens medlem?

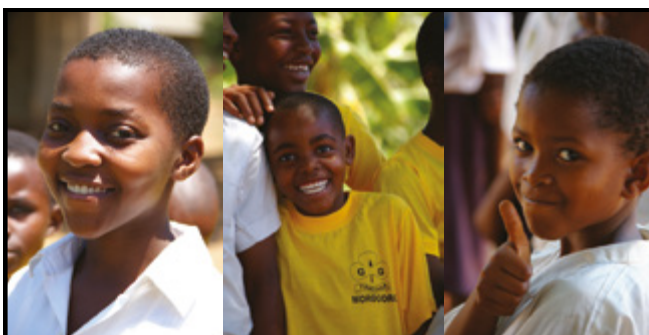
TIPSA OSS på
accent@iogt.se eller
Accent, Box 12825,
112 97 Stockholm

"Skillnaden på min
livskvalitet är enorm."

I HELGEN BLIR DET ÅKA AV!

TA EN MÅ-BRA-HELG
OCH TÄVLA OM 100
SCHYSTA UPPLEVELSER!

➡ [FACEBOOK.COM/FYLLLIVET](https://facebook.com/fyllllivet) ⬅

Fotograf: Camilla Thulin

Världens julklapp

Ge dig själv eller en vän ett medlemskap i
Vänner i världen 2014.

Som vän i världen stödjer du
IOGT-NTO-rörelsens internationella arbete.

www.global.iogt.se

IOGT-NTO-RÖRELSEN

Missa inte nästa kurskurshelg!

Två dagar med ett smörgåsbord av inspirerande och intressanta endagskurser.

En mötesplats för inspiration och kunskap. Och fest!

1–2 februari på Tollare folkhögskola i Stockholm.

Håll utkik efter inbjudan!

Förbundsordföranden. Anna Carlstedt

30 miljoner medlemmar

Engagemanget i Sverige ökar

Nyligen skrev DN:s ledarsida (igen!) om det falnande engagemanget. Som (enda) exempel på detta togs det faktum att allt färre blir medlemmar i politiska partier. Och det stämmer att allt färre engagerar sig partipolitiskt. Men DN:s ledarredaktion drog fel slutsats när det gäller engagemanget i stort. Det är nämligen precis tvärtom – det växer!

I Sverige har vi tillsammans ca 30 miljoner medlemskap i ideella föreningar. Detta är världsunikt. Tidigare studier har visat att människor i minskad omfattning skulle arbeta frivilligt i en förening, och att vi absolut inte vill bli medlemmar. Men forskning, bland annat på Ersta Sköndal Högskola, visar att den trenden nu har vänt. Det är tvärtom så att det mesta av det ideella arbetet utförs av människor som också är medlemmar i den organisation de är engagerade i. Slutsatsen är att den svenska folkrörelsetraditionen lever och frodas!

Självklart finns det utmaningar kvar. En av de största är kanske att inkludera, inte

bara fler, utan fler grupper av människor i det ideella arbetet. Vi vet att föreningar ofta domineras av en viss sorts människor – människor som redan har ett stort socialt kapital. Välutbildade, friska människor som jobbar heltid jobbar också mest ideellt på sin fritid. Frågan här är såklart vad som är hönan och vad som är ägget, när engagemang ger ännu mer energi och resurser till människor som redan har det bra. Och tvärtom: de som inte är engagerade är de som, generellt sett, har sämre hälsa och ett mindre socialt kontaktnät. Alltså de som skulle behöva föreningsverksamheten allra mest.

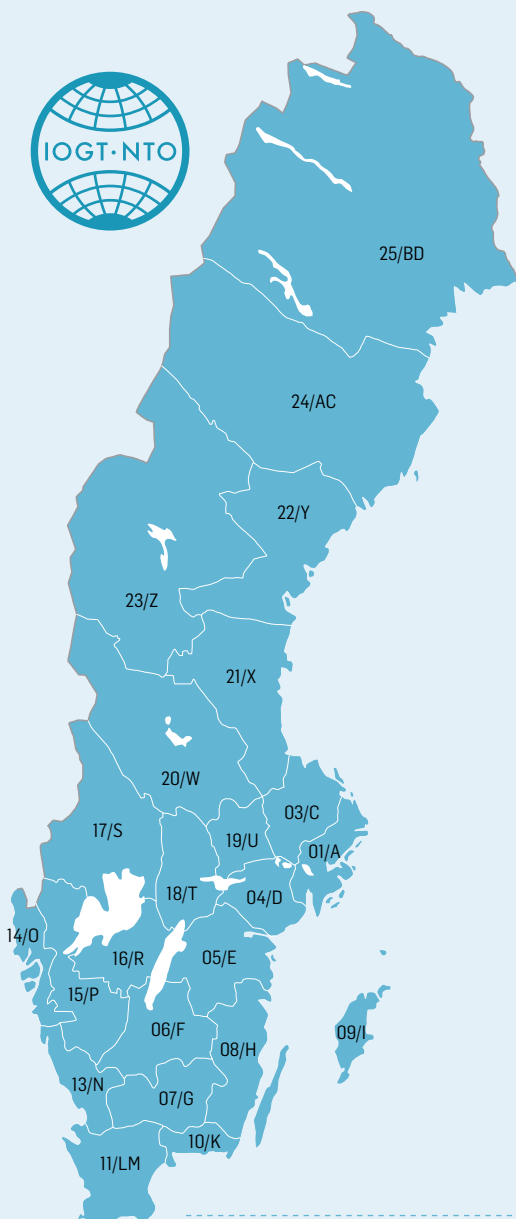
Så hur kan vi inkludera fler? Jag tror att det handlar om att våga. Det är samma sak som att värva nya medlemmar – våga fråga! Tro inte att människor inte vill engagera sig. Det har ju gett DIG så mycket, så varför inte andra?

När jag började engagera mig fick jag en fantastisk kick av att märka att saker och ting går att påverka. På den tiden hade jag varken jobb eller utbildning, men när jag engagerade mig på allvar i idéburna orga-

nisationer insåg ändå jag att hela världen går att förändra! När man som ung – eller gammal! – får den känslan så betyder det ganska mycket för välbefinnandet och självkänslan.

Och här står jag idag. Med ett fullspäckt schema, massor av underbara, engagerade människor omkring mig och – låt oss kalla det vid sitt rätta namn – ett fantastiskt meningsfullt liv. Okej, du hör kanske inte alltid vingsus när du står och klistrar igen femhundra kuvert till föreningen eller städar i lokalen. Men oftast har vi roligt och känner att vi gör skillnad. Varje dag. Och, som jag har skrivit på den här platsen förut: Ingen kan göra allt, men alla kan göra något. Och det just du gör räcker alldeles utmärkt.

Anna Carlstedt

Här finns IOGT-NTO

STOCKHOLM, 01/P

Kontaktperson: Anna Elgh
08-21 37 51, 0707-78 70 03

UPPSALA, 03/C

Kontaktperson: Mona Örjes
018-12 14 86, 0733-83 83 42

SÖDERMANLAND, 04/D

Kontaktperson: Micael Söderström
0155-28 15 40, 070-770 99 57

ÖSTERGÖTLAND, 05/E

Kontaktperson: Carl Wennerstrand
013-10 40 40, 070-227 03 36

JÖNKÖPING, 06/F

Kontaktperson: Tomas Nylén
036-12 07 10, 073-056 44 88

KRONOBERG, 07/G

Kontaktperson: Linda Börjesdotter Bäckström
0470-70 64 52, 076-170 57 93

KALMAR, 08/H

Kontaktperson: Gunilla Nilsson
072-512 51 52

GOTLAND, 09/I

Kontaktperson: Monica Engström-Thomsson
0498-21 50 43, 070-190 84 34

BLEKINGE, 10/K

Kontaktperson: Arne Larsson
0705-71 18 66

SKÅNE, 11/LM

Kontaktperson: Mahir Spahic
070-190 84 06

HALLAND, 13/N

Kontaktperson: Leif Arne Gustavsson
0346-164 90, 0703-777 187

GÖTEBORG OCH BOHUSLÄN, 14/O

Kontaktperson: Malin Westergren,
0730-31 60 65

ÄLVSBORG, 15/P

Kontaktperson: Anneli Simu Gunnarsson
033-10 32 72, 076-842 82 42

SKARABORG, 16/R

Kontaktperson: Petra Berghäll
0500-48 34 13

VÄRMLAND, 17/S

Kontaktperson: Kaj Johansson
054-18 77 72

ÖREBRO, 18/T

Kontaktperson: Per Holm
019-611 58 14

VÄSTMANLAND, 19/U

Kontaktperson: Karin Wester
073-982 96 36

DALARNA, 20/W

Kontaktperson: Louise Eriksson
0243-851 05, 070-191 45 81

GÄVLEBORG, 21/X

Kontaktperson: Fredrik Edwall
073-031 44 41

VÄSTERNORRLAND, 22/Y

Kontaktperson: Margot Ögren
070-553 73 94, 0660-850 10

JÄMTLAND, 23/Z

Kontaktperson: Anna Ringnér
063-13 20 45, 070-190 84 00

VÄSTERBOTTEN, 24/AC

Kontaktperson: Inger Malmén
0730-45 90 90

NORRBOTTEN, 25/BD

Kontaktperson: Anna-Lena Gröhn
073-0911 767

Värva en medlem!

Värvarens personnr

MEDLEMSLÖFTE

Som medlem i IOGT-NTO lovar jag att arbeta för ett bättre samhälle utifrån IOGT-NTO-rörelsens grundsatser och program.

Därmed lovar jag att leva helnyktert, det vill säga att ej använda alkoholdrycker med högre alkoholhalt än 2,25 volymprocent, narkotika eller andra gifter med berusande effekt.

IOGT-NTO är ansvarig för behandlingen av de personuppgifter som du lämnar i samband med din medlemsansökan. Personuppgifterna kommer IOGT-NTO att använda för att föra medlemsregister och behandlas inom ramen för IOGT-NTO:s verksamhet. De kan också komma att överlämnas för behandling till annan part som IOGT-NTO har ett avtal med, exempelvis för administration av medlemsavgifter eller för erbjudanden om tjänster och produkter till dig som medlem.

IOGT-NTO är angelägen om att de personuppgifter som registreras är riktiga. För att ge dig som medlem bästa möjliga service är det därför viktigt att du meddelar oss eventuella förändringar. Du kan när som helst skicka en skriftlig begäran till oss om information om vilka personuppgifter om dig som behandlas.

Vill du inte att dina personuppgifter överlämnas till annan för exempelvis marknadsföringsändamål är du välkommen att skriftligen anmäla detta till oss.

Jag står bakom IOGT-NTO:s medlemslöfte och vill bli medlem

Jag godkänner att IOGT-NTO sparar och hanterar mina personuppgifter.

Namn**teckning***

För**namn***

Efter**namn***

Gat**adress***

Post**nummer***

Or**t***

Person**nr** (10 siffror)*

Tele**fonnr**

E-post**adress**

Eventuellt önskad f**örening**

* Obligatoriska uppgifter.

Skicka in talongen till IOGT-NTO, Box 12825, 112 97 Stockholm

IOGT-NTO INFORMERAR

www.iogt.se • www.sobernet.nu • 08-672 60 05 • info@iogt.se

ÅRSMÖTE I FÖRENINGEN 2014

Under januari och februari är det dags för årsmöte i våra IOGT-NTO-föreningar. Senast en månad innan ska inbjudan vara medlemmarna tillhanda, missa inte att kalla till årsmötet i tid. Boka in lokal och kanske en gäst till ert årsmöte.

Tillsammans ser vi till att göra vår organisation så demokratisk som det går, och på så sätt skapar vi ett starkare IOGT-NTO och ett bättre samhälle.

BETALA DIN MEDLEMSAVGIFT

I dagarna skickar IOGT-NTO ut brev till alla medlemmar som ska betala sin medlemsavgift för 2014. Det finns möjlighet att betala sin avgift med autogiro om man vill.

Kom ihåg att betala din avgift så snart som möjligt, eller skicka in medgivande så snart du kan.

VIT JUL

Ni vet väl att IOGT-NTO-rörelsen genomför kampanjen Vit Jul även i år. Vi vill skapa fler aktiviteter under jul- och nyårshelgen för barn och ungdomar, samtidigt som vi vill att fler vuxna som umgås med barn och ungdomar avstår från alkohol under julen. Läs mer på www.vitjul.se.

NOTERA SOMMARFESTIVAL I KALENDERN

Den **26–29 juni** kommer IOGT-NTO-rörelsen att genomföra en gemensam sommarfestival någonstans i Sverige.

Notera datumet redan nu, och håll utkik på hemsidan och i Accent under våren för mer information.

FYLL LIVET

IOGT-NTO:s kampanj Fyll livet har pågått strax över ett halvår och vi är väldigt stolta över den uppmärksamhet och nya erfarenheter vi har kunnat ta del av.

Nu är vi inne i vad vi kallar fas två i kampanjen. Tillsammans med upplevelsepresent.se delar vi ut 100 må-bra-upplevelser till de personer som är med. IOGT-NTO uppmanar människor att ta en vit må-bra-helg. En helg där man fyller livet med annat än alkohol.

Hittills har vi delat ut över 50 vinster till personer som tagit en må-bra-helg.

Känner du någon som borde ta en må-bra-helg? Gå in på Facebook, gilla sidan Fyll livet och dela med dig av sidan till dina nära och bekanta.

HITTA DITT ENGAGEMANG I IOGT-NTO

På vår hemsida www.engagemangsportalen.se hittar du tips på hur du kan engagera dig i IOGT-NTO. Du kan också besöka vår portal för uppdrag, där föreningar och distrikt kan lägga ut sina uppdrag www.volontarbyran.org/iogtnto.

TOPPUTBILDNING I ALKOHOLPOLITIK

Missade inte att IOGT-NTO under 2014 kommer att anordna en utbildning på hög nivå om alkoholpolitik. Under tre träffar kommer man att få en massa kunskap och metoder för hur man kan arbeta med alkoholpolitik, främst på lokal nivå.

Känner du att detta vore något för dig, missa inte att ansöka senast den 10/12 via iogt.se.

NYTT I BUTIKEN

Missa inte alla nyheter som finns i vår webshop. Det finns bland annat affischer från vår bok Nyktra former, mobilskal, USB-minnen och väskhängare. Besök gärna hemsidan för att se om det finns något som du vill köpa – kanske som julklapp till en god vän!

KALENDARIUM

NOVEMBER 2013

- 25Internationella dagen mot våld mot kvinnor
- 30Ska vi byta grejer med varann?
Stockholm

DECEMBER 2013

- 1Internationella hiv/aids-dagen
- 1-13..... Kampanj: Antilangning inför Lucia
- 13-6/1....Kampanj: Vit Jul
- 20Accent nr 10 kommer ut

JANUARI 2014

- JANRegionala värvarutbildningar
- 10-12.... Shift, träff 2, Saltsjö-Boo
- 18-19.... Distriktsordförande och -kassörs-samling, Saltsjö-Boo
- 27-11/2 Utbildningsresa för värvare

FEBRUARI

- 1-2..... Kurs-kurshelg
- 3-4..... Konsulent- och administratörs-samling
- 21-23.... Kontaktmannaträff
- 21-23.... Topp utbildning Alkoholpolitik, träff 1

MARS

- 8 Internationella kvinnodagen

APRIL

- 8-10..... Topp utbildning Alkoholpolitik, träff 2
- 24-27.... Utbildningskickoff värvarpoolen
- 25-27.... Shift, träff 3, Mölnlycke

MAJ

- 2-4..... Socialt forum, Arboga
- 26-1/6... Folknykterhetens vecka
- 29 Folknykterhetens dag

JUNI

- 26-29.... Sommarfestival
- 29-6/7... Politikerveckan i Almedalen – IOGT-NTO deltar
- 29-6/7... Topp utbildning Alkoholpolitik, träff 3

AUGUSTI

- 19-21.... Distriktskonsulentsamling

SEPTEMBER

- 6-7..... Kickoff för distriktens värvarteam
- 11 IRMA fortsättningskurs
- 27-28.... Distriktsstyrelsesamling, Lund

OKTOBER

- 3-5..... Regional kamratstödsträff Norr
- 17-19.... Regional kamratstödsträff Söder
- 20 Sista anmälningdag frågetävlingen Pumpen
- 22-23.... Verksamhetskonsulentsamling
- 25-1/11 Internationell IOGT-kongress, Thailand

NOVEMBER

- 7-9 Verksamhetsforum
- 13 Frågetävlingen Pumpen
- 26-30.... Utbildningsresa värvare

Julklappsproblem?

Besök IOGT-NTO:s webshop!

Här kan du köpa affischboken Nyktra former, Vit Jul-produkter, IOGT-NTO:s eget kaffe och en massa andra saker.

Beställ senast den 15 december så du får dina saker före jul!

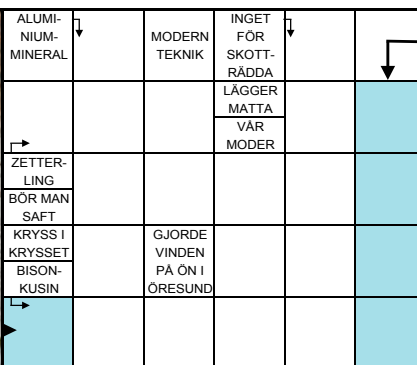
iogt.se/butik

Du följer oss väl på webben också?

För inte så länge sedan fick vi pris för vår webbplats. Vi hoppas att du också vill följa oss på www.accentmagasin.se. Längst ner på webbplatsen kan du också prenumerera på vårt **nyhetsbrev** om du hellre vill hålla dig uppdaterad den vägen.

accent

VANLIG RYSK KRYSS-FLOD	Accent Nr 9	BRUKAR SIG JU STRIP-PORNA	LAVIN-ARTAT VANLIG VINKEL	KÄLLES KVINNA FÖRDEL	KÄNSLIG GER KANSKE VINST	GÖR FLANÖR PÅ TOPPEN
DEN KAN MAN NOG ÄNGRA GENLJUD		HAR DET FRAM PÅ DAGEN	MAJ-MAN	GRUND-ÄMNE NR 86 KORT	TÅTORT I UMEÅ KOMMUN FÖR BAK	
HÖRS BÖNA						
EN AV THOMAS FUNCKS FIGURER			KAN MAN TANGENT BERÄT-TELSEN		TOG THOR TUR MED	MASK-TILLHÅLL VÄRLDS-BILD
				JORD-STYCKE	DOPPA BLAD	
FÖRE-GÅNGS-MÅN	REXED-REFORM BRUKAR BLÅSTEN	IDROTTS-PLATS		TJECK-KÄRRA RUSTIK RÅNSEL		LÄTT KÖLD-SKADA
LÄKE-MEDELS-KATALOG		SOM TORVOR PÅ BIL I ATEN		DEN FÅR SKÖRDA KONST-FACK		
		TACK OCH ADJÖ		KAN KOCK SÅ HEMSKT		
VEGARD I SPÅRET		KRYSS-LÖSAR-EGEN-SKAP			LIKA SÖT SOM OVANLIG	
INTE BARA DITT		ALLTID ARLA		LITE GLADARE OM JAG FÅR BE		

Kryss och foto: Anders Perstrand

SKICKA IN OCH VINN!

Tjugan-lotter att vinna. Sex lotter vinner förstapristagaren, två lotter vardera får de tio som därefter har tur i dragningen. Skicka in lösningen till Accent, Box 128 25, 112 97 Stockholm, senast 16 december 2013. Märk kuvertet Kryss 9/2013.

NAMN

ADRESS

POSTADRESS

VINNARE NR 7 2013

Första pris, sex Tjugan-lotter vinner **Gertrud Åkman**, Motala. Två Tjugan-lotter var vinner **Ulla Larsson**, Örebro, **Siv Wikander**, Mölnlycke, **Lilian Nilsson**, Åmål, **Willy Lindfors**, Byske, **Willy Olsson**, Marmaverken, **Åke Wredén**, Kårarp, Eksjö, **Sören Edlund**, Malmö, **Maj Svedberg**, Marmaverken, **Rut Kronstrand**, Sattsjö-Boo, **Inga-Lisa Åsenhed**, Ödeshög. Accent gratulerar!

LÖSNING NR 7 2013

Accent-kryss nr 7-2013 Lösning																				
										B				B						
										Z	A	G	R	E	B					
											T	R	O	L	L					
										Ä	T	E	R	G	Ä					
										E	D			I	S					
	F		U		C		S	T	R	E	S	S	A	S		O	D			
	R	Ö	D	M	Y	R	A		I	L		K	R	A	A	L	Y			
V	Ä	R	D	S	K	O	L	A		I	N	T	E	R	V	J	U	N		
	N				E	T		B	A	N	K		I			A	P	A		
					G	O	T	L	A	N	D		T	I	L	L		S	P	M
F	R	I	H	E	T		S	O	L				Ä	Ö		K	A	L	I	
	E	P		H	U	S	U	M		F	Ö	R	S	K	O	N	A	T		
B	I	S	T	U	R	I		E	R	I	K		A	R	T	I	G	A		
	M	A	R	S		R	Ö	N	A		A	N	R	Ä	T	T	A	R		
	S	T	O		V	I	D		M	U	R		E	K	L	A	N	D		

Posttidning B

Accent, Box 12825

112 97 Stockholm

NU SPURTAR VI!

En månad återstår av värvaråret 2013 och vi behöver tillsammans sätta in slutspurten för att nå vårt mål om 4 000 nya medlemmar till IOGT-NTO i år!

Du som medlem kan göra en viktig insats – fråga någon om medlemskap.

Du ger en ny människa möjligheten att uppleva gemenskapen i IOGT-NTO, vi blir en röst starkare och du får som tack en värvarpremie.

